

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

2011

Pavel Kopecký

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Mezinárodní teritoriální studia

Studijní obor Mezinárodní vztahy a východoevropská studia

Bakalářská práce

**Působení Armády České republiky na zahraničních
misích**

Pavel Kopecký

Vedoucí práce:

Mgr. David Behenský

Katedra politologie a mezinárodních vztahů FF ZČU v Plzni

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2011

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2011

.....

Rád bych poděkoval vedoucímu práce Mgr. Davidu Behenskému za cenné rady, připomínky a odborné vedení práce.

Obsah

1.	Úvod	1
2.	Metodologie a vymezení tématu	2
3.	Uvedení do problematiky, fakta o AČR a mise obecně	4
3.1.	AČR – vývoj a fakta	4
3.2.	Vstup do NATO	6
3.3.	Zahraniční mise	8
3.4.	Bezpečnostní zájmy ČR	9
3.5.	Zahraniční mise AČR – historie, právní rámec, charakteristika a členění	11
3.5.1.	Zahraniční mise – právní rámec	12
3.5.2.	Charakteristika a členění misí	14
4.	Jednotlivé mise	18
4.1.1.	Zdůvodnění výběru mise	18
4.1.2.	Politicko – bezpečnostní situace v dané oblasti (před vysláním českých vojáků)	18
4.1.3.	Cíle před začátkem mise	19
4.1.4.	Průběh mise	19
4.1.5.	Dosažení cílů, úspěšnost mise	19
4.1.6.	Význam mise a k čemu přispěla	19
4.1.7.	Proč byli čeští vojáci do mise vysláni	20
4.2.	Baltic air policing	21
4.2.1.	Zdůvodnění výběru mise	21
4.2.2.	Politicko – bezpečnostní situace v Pobaltí	21
4.2.3.	Cíle před začátkem mise	23
4.2.4.	Průběh mise	25
4.2.5.	Dosažení cílů, úspěšnost mise	27
4.2.6.	Význam mise a k čemu přispěla	28
4.2.7.	Proč byli čeští vojáci do mise vysláni	28

4.3.	SFOR, operace Joint Guard.....	29
4.3.1.	Zdůvodnění výběru mise SFOR, Joint Guard	29
4.3.2.	Bezpečnostní situace v Bosně a Hercegovině v roce 1996	30
4.3.3.	Cíle před začátkem mise	31
4.3.4.	Průběh mise	32
4.3.5.	Dosažení cílů, úspěšnost mise.....	33
4.3.6.	Význam mise a k čemu přispěla	34
4.3.7.	Proč byli čeští vojáci do mise vysláni.....	34
4.4.	KFOR.....	36
4.4.1.	KFOR, operace Joint Guardin	36
4.4.2.	Politicko – bezpečnostní situace v oblasti v roce 1999	36
4.4.3.	Cíle před začátkem mise	37
4.4.4.	Česko-slovenský prapor	38
4.4.5.	Operace Joint Enterprise.....	40
4.4.6.	Dosažení cílů, úspěšnost mise.....	40
4.4.7.	Význam mise a k čemu přispěla.	41
4.4.8.	Proč byli čeští vojáci do mise vysláni.....	43
4.5.	ISAF.....	44
4.5.1.	Zdůvodnění výběru mise	44
4.5.2.	Politicko - bezpečnostní situace v oblasti.	45
4.5.3.	Cíle před začátkem mise	46
4.5.4.	Průběh mise.	47
4.5.5.	Zda bylo těchto cílů dosaženo, respektive zda bylo mise úspěšná	51
4.5.6.	Význam mise a k čemu přispěla.	52
4.5.7.	Proč byli čeští vojáci do mise vysláni.....	53
5.	ZÁVĚR.....	55
6.	PŘÍLOHY.....	57

6.1.	PŘÍLOHA 1	57
6.2.	PŘÍLOHA 2	59
6.3.	PŘÍLOHA 3	60
7.	Seznam pramenů a literatury.....	61
	Kníží a časopisecké zdroje	61
	Internetové odkazy	63
8.	Resume.....	67
9.	Seznam zkratk	68

1. Úvod

Zahraniční mise armády jsou významným nástrojem zahraniční politiky státu, měla by jim proto být věnována patřičná pozornost v odborné literatuře. V českém prostředí zahraniční vojenské mise představují často diskutované téma, nejen vzhledem k faktu, že Vláda České republiky na jejich realizaci vynakládá nemalé prostředky. Z pohledu mezinárodních vztahů je možné se na jejich realizaci dívat různými pohledy – jako na příklad spolupráce mezi jednotlivými členskými zeměmi mezinárodních organizací, v jejichž rámci jsou zahraniční vojenské mise realizovány (neoliberální pohled), nebo jako nástroj k prosazování moci, zajištění vlastní bezpečnosti a k prosazování vlastních hodnot na území jiného státu (neorealistický pohled). Vzhledem k zásadní proměně globálního bezpečnostního prostředí po roce 1989 a následným procesem začleňování ČR do západních struktur bylo nezbytné, aby se do těchto operací začala zapojovat i Česká republika.

Velice obecně, nicméně poměrně výstižně se dá česká účast v zahraničních misích charakterizovat jako logická reflexe vývoje bezpečnostní a obranné politiky v Evropě po roce 1989. Vojenské operace, do kterých se AČR zapojuje, se realizují mimo teritorium státu, jsou realizovány pod záštitou širšího mezinárodního rámce, odehrávají se v kontaktech nižší intenzity a jsou namířeny proti nestátním hrozbám.¹ V této práci bude prezentováno, že tomu tak skutečně je.

Co se týče výběru misí pro účely této práce, zdůvodnění jejich výběru bude prezentováno podrobněji u každé mise zvlášť. Úvod této práce se omezuje na zdůvodnění pouze na obecné úrovni. Ministerstvo obrany České republiky uvádí jako počet misí 29, do tohoto počtu ovšem nejsou započítávány některé pozorovatelské mise OSN, v kterých působí příslušníci AČR. Výběr je tedy široký a vzhledem k rozsahu práce bylo nutné vybrat z více než

---

¹ Karásek, T., 2010: Česká republika a zahraniční vojenské operace : formování politického konsensu v letech 1999-2009. *Mezinárodní vztahy*. 2010, roč. 45, č. 4, s. 29-49

dvacetiletého působení AČR, respektive ČSLA na zahraničních misích opravdu jen malou část. Předkládané mise byly vybrány jako příklady zapojení jednotek AČR do mezinárodních operací. Konkrétně se jedná o mise Baltic Air policing, SFOR - operace Joint Guard, KFOR – operace Joint Guardian a jako poslední zapojení AČR v týmech ISAF. Jedná se o mise nebojového charakteru (viz dále). Vybrané mise představují, nebo představovaly v době jejich realizace prioritu pro českou zahraničně-bezpečnostní politiku, jiné jsou prezentovány pro svou jedinečnost či jsou autorem považovány za zajímavý příklad mezinárodní spolupráce.

Nejprve je nutné vymezit několik termínů pro snazší přehlednost. Termín „mise“, „operace“ nebo „zahraniční vojenská operace“ pro účely této práce znamená stav, kdy na území jiného státu byly vyslány vojenské prostředky Ministerstva obrany České republiky s jasně deklarovaným cílem na základě rozhodnutí ústavních orgánů.

Termín „bezpečnost“ je podle Bezpečnostní strategie ČR² chápán jako: *„žádoucí stav, kdy jsou na nejnižší míru snížena rizika pro ČR plynoucí z hrozeb vůči: obyvatelstvu, svrchovanosti a územní celistvosti, demokratickému zřízení a principům právního státu, vnitřnímu pořádku, majetku, životnímu prostředí, plnění mezinárodních bezpečnostních závazků a dalším definovaným zájmům.“*³

Obdobně je tento termín chápán i pro účely této práce.

2. Metodologie a vymezení tématu

Tato práce se zabývá zahraničními misemi Armády České republiky (dále jen AČR), jejich průběhem, cíli, zhodnocením a významem z pohledu oboru mezinárodní vztahy. Zahraniční mise AČR mohou být popisovány v různém kontextu, například v kontextu mezinárodních organizací, (v tomto případě např.

---

² Vzhledem k faktu, že Bezpečnostní strategie ČR je bezmála osm let starý dokument, provází ho jistá dilemata. Nicméně je to zatím poslední platná deklarovaná definice bezpečnostní strategie ČR. Není to však závazně platný dokument a proto má relativně omezený význam. Srovnej viz:

http://www.natoaktual.cz/aktualizace-bezpecnostni-strategie-cr-formalita-nebo-prilezitost-1d3-/na_analyzy.asp?c=A110221_154732_na_analyzy_m02 Citováno 14. 4. 2011.

³ Bezpečnostní strategie ČR, Praha, 2003.

NATO) respektive jak je viděna česká účast v očích NATO, dále v kontextu spolupráce s nejbližšími spojeneckými zeměmi ČR, či zeměmi, na jejichž území jsou mise AČR realizovány. V neposlední řadě je možné o misích psát pouze v kontextu mezinárodního práva. V této práci však bude problematika zahraničních misí AČR popisována spíše v kontextu české politiky, zejména z pohledu české zahraniční politiky, české společnosti a institucí. Vzhledem k relativně širokému zapojení AČR do zahraničních operací není možné popsat všechny mise, téma muselo tudíž být blíže vymezeno. Práce je rozdělena do dvou větších částí. V první, obecné části, která čtenáře uvede do problematiky, je nastíněn vývoj v AČR po roce 1989 (respektive ČSLA), bezpečnostní zájmy ČR, právní rámec vysílání příslušníků AČR do zahraničí a shrnutí obecných faktů o zahraničních misích. Co se týče literatury, první část vycházela z obecně platných (nejen) právních dokumentů české vlády, prohlášení, odborných článků a dalších dokumentů. Druhá část práce je pojata jako popis několika zahraničních misí AČR. Ačkoli by druhá část mohla působit dojmem komparace, nenaplňuje komparativní perspektivu. Je zde prezentován popis působení příslušníků AČR v zahraničních operacích. Konkrétně se jedná o mise Baltic Air policing, SFOR - operace Joint Guard, KFOR – operace Joint Guardian a jako poslední zapojení AČR v týmech ISAF. Množství informací, které se těmito tématy zabývají, mohou být chápány jako relevantní zdroj jen do určité míry. I na první pohled relevantní zdroje, jako jsou armádní periodiky vydávané Ministerstvem obrany ČR, představují do značné míry PR Ministerstva obrany ČR a AČR. To se dá do určité míry říci i o serveru Natoaktual, který představuje PR Severoatlantické aliance, i když vzhledem k informacím z MO ČR vykazuje tento server jistou odbornost. Problémem by mohlo být přílišné zobecnění problematiky a „sklouznutí“ k PR interpretaci misí. Proto tyto zdroje posloužily spíše pro dokreslení situace. Ačkoliv se tématu věnuje relativně velká pozornost v médiích, v odborné literatuře by si jistě zasloužilo větší pozornost. Toto byl i jeden z důvodů výběru tématu práce.

3. Uvedení do problematiky, fakta o AČR a mise obecně

Nejprve bude přiblížena bezpečnostní situace, v níž se ČR nachází a z níž vycházely předpoklady pro realizaci zahraničních misí AČR. Bude zde popsána situace v AČR, respektive Československé lidové armádě (dále jen ČSLA) a její vývoj a reformy od roku 1989 do současnosti. Situace v AČR bude popsána (s ohledem na více než dvacetiletý vývoj) stručně, budou vyzdvíženy nejdůležitější milníky vývoje, z nichž některé symbolizovaly cíle zahraniční a bezpečnostní politiky ČR. Vzhledem k radikální změně bezpečnostního prostředí po skončení bipolární konfrontace musela AČR chtě nechtě projít radikálními změnami. Bez realizace těchto reforem by jen stěží mohla být AČR zapojena do zahraničních operací takovým způsobem, jakým jsou mise realizovány dnes. Proto zde vývoj v AČR, respektive ČSLA musí být nezbytně popsán.

3.1. AČR – vývoj a fakta

Po pádu východního bloku a následných globálních bezpečnostních změnách se nabízela celá řada otázek týkajících se bezpečnostního prostředí střední a východní Evropy. Taktéž se zlepšilo bezpečnostní prostředí, v němž se nachází Česká republika.⁴ Je nutné připomenout, že ČSLA po listopadu 1989 byla stále v podřízenosti Varšavské smlouvy⁵ a že úspěch demokratické revoluce závisel do jisté míry i na stanovisku armády k tehdejším politickým událostem.⁶ Depolitizace armády byla tedy aktuální otázkou urgentní povahy, jelikož až 82% vojáků z povolání bylo členy komunistické strany.⁷ Ačkoliv členství ve straně automaticky neznamenalalo být loajální k režimu, přetrvávaly zde jisté obavy z loajality členů vyššího důstojnického sboru a hodnostního sboru generálů ke

⁴ Rašek, A.: Nelehká přeměna armády a zdroj bezpečnostní politiky. *Bezpečnostní politika ČR – výzvy a problémy. in Sborník statí ke konferenci 15 let vývoje bezpečnostní politiky a armády v Československu a České republice.* MO ČR-AVIS, Praha 2004.

⁵ Varšavská smlouva zanikla oficiálně 1. července 1991.

⁶ Rašek, A.: Nelehká přeměna armády a zdroj bezpečnostní politiky. *Bezpečnostní politika ČR – výzvy a problémy. in Sborník statí ke konferenci 15 let vývoje bezpečnostní politiky a armády v Československu a České republice.* MO ČR-AVIS, Praha 2004.

⁷ Tůma, M., Janošec, J., Procházka, J.: *Obranná politika Československé a České republiky (1989-2004)*, MO ČR, Praha 2009, str. 20.

komunistickému režimu.⁸ Avšak díky rozvaze ministra obrany Miroslava Vacka armáda nebyla zneužita pro vnitropolitické účely. Definitivní zánik podřízenosti armády komunistickému vedení nastal až zákazem stranických organizací v armádě zákonem č. 72/1990.⁹ Další neodkladný krok představoval odsun sovětských vojsk z Československého území.¹⁰ Po bilaterálních jednáních byla v Moskvě dne 26. února 1990 podepsána za účasti nejvyšších představitelů obou zemí Dohoda mezi vládami ČSSR a SSSR o odchodu sovětských vojsk z Československa, která stanovila stažení sovětských vojsk do tří etap.¹¹ Úplné stažení sovětských vojsk bylo završeno podepsáním Protokolu o uskutečněném úplném odsunu sovětských vojsk dne 25. června 1991.¹² Dověření tohoto kroku představovalo významný předpoklad k obnovení státní suverenity.

Další podstatnou změnou bylo přijetí obrané doktríny vyhlášené Federálním shromážděním dne 20. března 1991. Doktrína de facto hlásala vybudování takové armády, která je jen nezbytně nutná pro obranu státu při jeho případném napadení kdekoli na území ČSFR z jakéhokoli směru.¹³ Touto doktrínou bylo současně deklarováno, že ČSFR je ochotna poskytnout své ozbrojené síly v rámci mírových sil OSN a že je ochotna je poskytnout také pro likvidaci následků živelných katastrof.¹⁴ Což bylo prvním větším předpokladem pro zapojení armády do zahraničních misí se spojeneckými armádami západních zemí.

---

⁸ Tamtéž.

⁹ Tamtéž, str. 21.

¹⁰ Podle dokladu generálmajora S. Naďoviče z října 1990 parlamentní komisi o stavu odchodu sovětských vojsk z území ČSFR bylo na československém území dislokováno v 75 posádkách (v České republice 59 posádek a ve Slovenské republice 16 posádek) celkem 73 500 sovětských vojáků s rodinnými příslušníky velitelského sboru. Vojenská technika zahrnovala 30 odpalovacích zařízení, 1 220 tanků, 2 505 bojových vozidel pěchoty a obrněných transportérů, 1 218 děl a minometů (ráže 100 mm a výše), 76 bojových letounů, 146 bojových vrtulníků, 251 prostředků protivzdušné obrany a 18 500 automobilů. Více o odsunu sovětských vojsk viz: PECKA, J., *Odsun sovětských vojsk z Československa 1989–1991 (Dokumenty)*, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Praha, 1996, s. 202.

¹¹ Tůma, M., Janošec, J., Procházka, J.: *Obranná politika Československé a České republiky (1989–2004)*, MO ČR, Praha 2009, str. 27.

¹² Tamtéž, str. 28.

¹³ Tamtéž, str. 31.

¹⁴ Tamtéž, str. 31.

3.2. Vstup do NATO

Kurz zahraničně bezpečnostní politiky směrem k NATO se začal pomalu realizovat již návštěvami generálního tajemníka NATO v ČSFR v září 1990 a na jaře 1991, ačkoliv státy střední a východní Evropy nebyly na vstup připravené z politických, ekonomických ani vojenských důvodů. Rozšíření NATO taktéž nenahrávala globální bezpečnostní situace – obavy plynuly zejména z případné negativní reakce Sovětského svazu. K podpoře vstupu ČR do NATO se používal argument, že je nutné nějakým způsobem vyplnit bezpečnostní vakuum vzniklé ve střední Evropě, vycházelo se tedy z toho, že bezpečnost státu je zaručena členstvím v nějaké alianci. Jedním z více možných garantů bezpečnosti ve střední a východní Evropě měla být například Konference o bezpečnosti a spolupráci v Evropě. Během války v Jugoslávii se však ukázalo, že KBSE k posílení bezpečnostní stability střední a východní Evropy nepostačuje. Zde je namístě připomenout poměrně často diskutovanou otázku smyslu NATO. Existovaly názory, že NATO by mělo zaniknout, jelikož údajně splnilo jednu ze svých funkcí, kvůli které bylo založeno – neexistovala již jaderná hrozba Sovětského svazu. Současně se ale dospělo k názoru, že lze nalézt hrozby, proti kterým se dá bránit. Na základě této myšlenky začala dodnes neukončená cesta transformace NATO¹⁵. Co se týče mezinárodní vojenské spolupráce obecně, spolupráce ve většině případů vzniká tak, že nejdříve existuje příčina a problém, tedy důvod – a následně se hledá způsob, forma spolupráce a organizace, která daný problém zabezpečí. V případě NATO je tomu dnes přesně naopak.¹⁶

Po rozdělení Československé federativní republiky a poměrně poklidného rozdělení ČSLA na AČR a ASR kurz směrem k NATO dále sílil. Přeměna NATO plynula tedy především z proměny charakteru bezpečnostních hrozeb a rizik po skončení bipolární konfrontace. Mezi prvními výsledky přeměny byl program Partnerství pro mír (Partnership for peace – PfP), iniciovaným ze strany USA, do kterého Česká republika vstoupila dne 10. března 1994, v jehož rámci

---

¹⁵ NATO se snaží být pružnou organizací, navíc nějaká konečná transformovaná forma této organizace není nikde definována.

¹⁶ Závěšický, J.: Dokonalá bouře: NATO, žije? in *Mezinárodní politika*. 3/2009

se AČR mohla zúčastnit peacekeepingových misí v Bosně a Hercegovině IFOR a SFOR.

Zřejmě nejdůležitějším milníkem v celé novodobé historii AČR a nejdůležitějším předpokladem pro větší zapojení armády do zahraničních misí byl jednoznačně vstup České republiky do NATO dne 12. března 1999,¹⁷ čímž byl dovršen jeden ze strategických cílů České republiky. Po přijetí členství se cílem AČR stala snaha přizpůsobit se novým bezpečnostním výzvám, dostát svým závazkům plynoucím ze členství a dokázat, že Česká republika je plnohodnotným partnerem ostatních členských států.¹⁸ Nicméně členství v Alianci by nemělo být chápáno jako cíl, nýbrž jako prostředek, který zásadním způsobem vede ke zvýšení národní bezpečnosti. Podle ministra obrany Alexandra Vondry je možno hodnotit situaci ČR v Alianci po dvanácti letech členství jako „výhodnou koupi, (...) armáda zeštíhlela, je sice menší, ale zato výkonnější.“¹⁹ NATO společně s posilováním transatlantických vazeb je základním pilířem obrany ČR.²⁰

Další významnou reformu AČR, ne-li nejvýznamnější alespoň z pohledu české veřejnosti, představoval přechod k profesionální armádě. Se snižujícím se počtem branců schopných vojenské služby a se vzrůstajícím požadavkem nasazovat ozbrojené složky v zahraničí, bylo nutné realizovat přechod k plně profesionální armádě. Argumentem k reformě bylo „Vytvoření malé, ale výkonné armády pro zvládání bezpečnostních hrozeb XXI. století, zabezpečení zahraničních misí a zajištění kvalitního výcviku na technologicky složitých zbraňových systémech.“²¹ Posledním datem, ke kterému nastupovali poslední branci základní vojenské služby, byl 30. březen 2004 a poslední vojáci základní

¹⁷ O členství v této organizaci Česká republika oficiálně požádala na summitu NATO v Madridu dne 8. července 1997.

¹⁸ Tůma, M., Janošec, J., Procházka, J.: *Obranná politika Československé a České republiky (1989-2004)*, MO ČR, Praha 2009, str. 51.

¹⁹ Rozhovor s Alexandrem Vondrou, army.cz. Dostupné online: <http://www.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/ceska-republika-slavi-12-let-v-nato--obraz-vojaka-se-zmenil-52703/> (citováno 14. 3. 2011)

²⁰ Bezpečnostní strategie ČR, Praha, 2003. Str. 13.

²¹ Tůma, M., Janošec, J., Procházka, J.: *Obranná politika Československé a České republiky (1989-2004)*, MO ČR, Praha 2009, Str. 79.

vojenské služby byli propuštěni do zálohy dne 22. prosince 2004.²² Vzhledem k tomu, že AČR potřebovala povolát do svých řad nové lidi, schopné vojenské služby, MO zesílilo náborovou kampaň. Během této kampaně se podařilo získat pro službu v armádě 2 200 zájemců.²³ I když se přechod k profesionální armádě potýkal s jistými problémy, např. nenaplněnost některých útvarů až kritická neobsazenost některých funkcí, nakonec se ukázalo, že přechod k profesionální armádě byl krok tím správným směrem. Ani z pohledu financování profesionální armády se nenaplnily pesimistické prognózy.²⁴ Armáda se zefektivnila, navíc systém profesionální armády je údajně levnější, než systém založený na povinných odvodech branců. Dnes by podle současné právní úpravy mohla nastat branná povinnost už jen v případě ohrožení státu či v případě válečného stavu.²⁵

3.3. Zahraniční mise

Vojenské zahraniční mise jsou významným nástrojem zahraniční a bezpečnostní politiky státu. Faktem v současné době je, že relativně silné evropské státy se nemusí existenčními vojenskými hrozbami téměř vůbec zabývat,²⁶ přesto ale udržují početné ozbrojené síly a využívají je způsobem, který nemá moc co do činění s vojenskou bezpečností. Ozbrojené síly jsou tedy často využívány v rolích, které se týkají spíše ekonomických a politických vztahů.²⁷ Co se týče případu ČR, podle doktríny AČR mohou být mise na vojensko-strategické úrovni využity k prosazování národních a spojeneckých zájmů.²⁸ Jejich vliv a význam na tvorbu zahraniční politiky je nezpochybnitelný. Z pohledu reálné politiky by tedy vysílání vojáků do misí mělo být podloženo racionálními důvody. Důvodů, proč ČR vojáky do zahraničí vysílá, je hned několik. Ne vždy jsou však správně interpretovány, což často vede k různým názorům na zahraniční mise v české

²² Tůma, M., Janošec, J., Procházka, J.: *Obranná politika Československé a České republiky (1989-2004)*, MO ČR, Praha 2009, Str. 78.

²³ Tamtéž

²⁴ Tamtéž, str. 79 – 80.

²⁵ Roušar, P.: *Česká republika a její profesionální armáda*. MO ČR, Praha 2006. Str. 75.

²⁶ Existenční vojenské hrozby jsou v tomto případě chápány jako přímé vojenské existenční ohrožení státu.

²⁷ Buzan, B., Waeber, O., De Wilde, J.: *Vojenský sektor, Agenda Vojenské bezpečnosti*, in *Bezpečnost: nový rámec pro analýzu*. Brno 2005.

²⁸ Doktrína AČR, MO Praha 2010, str. 12.

společnosti.²⁹ Co se týče argumentů českých politiků pro vysílání českých vojáků do zahraničí, podle analýzy politického diskurzu v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR, prezentované ve článku Česká republika a zahraniční vojenské operace: formování politického konsenzu v letech 1999 – 2009 je možné konstatovat následující:

Vzhledem k historické zkušenosti respektive totalitní minulosti ČR zaznívá někdy v české společnosti klamný názor (alespoň Ministerstvo obrany ČR jej považuje za klamný), že armády není potřeba. Ke správnému pochopení by měly být nejdříve vymezeny bezpečnostní zájmy ČR, neboť podle Ústavy ČR má armáda sloužit k obraně vlasti. Není však úplně jednoduché vysvětlit, před kým a jakým způsobem by vlast měla být bráněna. Z pohledu globálního paradigmatu mezinárodní bezpečnosti může být potenciální protivník kdekoliv, nejen v bezprostřední blízkosti hranic státu, jak tomu bylo chápáno v minulosti. Technologická úroveň potenciálního protivníka je často nižší, než úroveň AČR a jejich spojenců. Z toho vyplývá, že konflikty vzniklé ať už přímou či nepřímou konfrontací s tímto protivníkem budou asymetrické. Od toho se musí tedy odvíjet způsob vedení boje a příprava na tento boj. AČR tedy musela projít nutnou transformací již ze dvou důvodů: změna bezpečnostního prostředí a změna způsobu boje.³⁰

3.4. Bezpečnostní zájmy ČR

Střední a malé státy jako ČR většinou nedisponují takovými prostředky a potenciálem, aby mohly mezinárodní bezpečnostní prostředí sami efektivně a cíleně ovlivňovat. Proto se ČR přidružuje do mezinárodních bezpečnostních organizací. ČR jakožto člen EU se hlásí k prosazování efektivního

²⁹ Podle průzkumu aktuálních názorů české veřejnosti, 64,3% souhlasí s výrokem, že nasazení AČR v zahraničních misích je správné. Více viz: Aktuální názory české veřejnosti na AČR, členství ČR v NATO a působení naší armády na zahraničních misích, in *A-report*, 3/2009, 9. 2. 2009.

³⁰ I když doktrína AČR stále počítá se způsobem boje proti protivníkovi s obdobnými technologickými a vojenskými možnostmi. Viz Doktrína AČR, MO Praha 2010.

multilateralismu, vyhlášenému Evropskou bezpečnostní strategií 2003³¹. Což v praxi znamená, že ČR bude prosazovat své národní zájmy v zahraničí především prostřednictvím mezinárodních institucí. Pokud ČR chce své národní zájmy v zahraničí skutečně prosadit, musí nejprve usilovat o funkčnost a akceschopnost těchto institucí. Za hlavního garanta bezpečnosti je ČR považována OSN a NATO a dále OBSE, WTO, OECD a Visegrádská skupina.³² Co se týče akceschopnosti a funkčnosti Severoatlantické aliance, ČR by zde měla usilovat především o posilování transatlantických vazeb, vazby mezi USA a Evropou tvoří záruku bezpečnosti. Otázkou nicméně zůstává, jakým způsobem by o toto měla ČR usilovat.

ČR ve své bezpečnostní strategii rozlišuje tři oblasti bezpečnostních zájmů: životní zájmy, strategické zájmy a jiné zájmy. Co se týče životních zájmů, jejich zajištění je deklarováno jako základní povinnost vlády ČR. Těmito zájmy se rozumí existence ČR, její suverenita, územní celistvost, politická nezávislost, demokracie a právní stát, ochrana základních lidských práv a svobod a svoboda obyvatel. ČR je pro zajištění a obranu těchto zájmů připravena využít všechny možné prostředky a přístupy. Co se týče strategických zájmů, jejich naplňování slouží k ochraně životních zájmů. Slouží také k zajištění prosperity a společenského rozvoje ČR. K jejich prosazování mají být voleny prostředky a přístupy přiměřené situaci.³³ Protože na základě použití těchto zájmů jsou vysíláni příslušníci AČR do zahraničních misí, je důležité zde tyto zájmy citovat:

- bezpečnost a stabilita – především v euroatlantickém prostoru;
- zachování globální stabilizační role a zvýšení efektivnosti OSN;
- pevná transatlantická vazba v rámci NATO a budování strategického partnerství
mezi NATO a EU;
- komplementární rozvíjení obranných schopností NATO a EU;

³¹ *Transformace, prosperita a bezpečnost v multilaterálním rámci: Koncepce české zahraniční politiky 2011-2017*. Asociace pro mezinárodní otázky Institut pro evropskou politiku, EUROPEUM, Praha 2011.

³² Tamtéž.

³³ Bezpečnostní strategie ČR, Praha, 2003. Str. 6.

- rozvíjení role OBSE v oblasti prevence ozbrojených konfliktů, stabilizace a demokratizace;
- potírání mezinárodního terorismu;
- snižování rizika šíření zbraní hromadného ničení (ZHN) a jejich nosičů;
- eliminace organizovaného zločinu a nelegální migrace;
- snížení rizika napadení území ČR zbraněmi hromadného ničení – pomocí raket či jiných prostředků;
- podpora regionální spolupráce;
- zajištění ekonomické bezpečnosti ČR prostřednictvím posilování globální ekonomické stability, diverzifikací zdrojů strategických surovin, výrobků, služeb, zdrojů a forem kapitálových toků a ochrany strategických infrastruktur;
- posilování konkurenceschopnosti domácího obranného průmyslu a zajištění adekvátní úrovně strategických rezerv;
- podpora šíření svobody a demokracie a principů právního státu.³⁴

Co se týče dalších významných zájmů, sem patří například ochrana životního prostředí, snižování kriminality, korupce, nelegálních obchodů a daňových úniků, potlačování extremismu, zvyšování efektivity ústavních institucí a soudnictví, posilování spolupráce a další.³⁵

3.5. Zahraniční mise AČR – historie, právní rámec, charakteristika a členění

V návaznosti na výše uvedené bezpečnostní zájmy, vývoj v ČSLA a AČR, je nutné stručně přiblížit i historii zapojení českých vojáků v zahraničí. Nesmí zde samozřejmě chybět taktéž právní rámec, obecná charakteristika misí a jejich rozdělení (viz níže). První nasazení armády v zahraničních misích sahá již do roku 1990, kdy tehdejší ČSFR vyslala do oblasti Perského zálivu speciální

³⁴ Tamtéž.

³⁵ Více viz Bezpečnostní strategie ČR, Praha, 2003. Str. 6.

protichemickou jednotku v operacích „Pouštní štít“ a „Pouštní bouře“. Tímto začala nová etapa v historii vysílání českých vojáků do zahraničních misí. Od té doby proběhlo celkem dvacet devět zahraničních misí, kterých se podle údajů z 1. ledna 2011 zúčastnilo 24 171 vojáků³⁶. Zapojování AČR do zahraničních misí by mělo vést ke zvyšování prestiže České republiky v zahraničí a mělo by dokázat, že Česká republika není v mezinárodních bezpečnostních organizacích jen „přidruženým členem“.

3.5.1. Zahraniční mise – právní rámec

Vysílání ozbrojených sil do jiného státu má dva základní právní aspekty – mezinárodní a vnitrostátní. Co se týče mezinárodního aspektu, je v první řadě nutné, aby vysílání ozbrojených sil bylo v souladu s mezinárodním právem. Vysílání tedy musí být realizováno na základě mezinárodní smlouvy, která pro AČR nabývá právního závazku okamžikem ratifikace.

Co se týče vnitrostátního aspektu, o vysílání sil a prostředků ministerstva obrany do zahraničí rozhodují obě komory parlamentu podle článku 43, odstavce 3 písm. a) Ústavy České republiky. Rozhodnutí o vyslání ozbrojených sil do zahraničí na dobu nejdéle 60 dnů může vydat také vláda, jedná-li se o:

- a) plnění závazků z mezinárodních smluv o společné obraně proti napadení,
- b) účast na mírových operacích podle rozhodnutí mezinárodní organizace, jíž je Česká republika členem, a to se souhlasem přijímajícího státu,
- c) účast na záchranných pracích při živelních pohromách, průmyslových nebo ekologických haváriích.³⁷

Vzhledem k celému právnímu mechanismu, který je vždy doprovázen debatami, zda vojáky do zahraničí vyslat, či nikoli, se v praxi ČR stává, že vysílání vojáků se stává značně zpolitizovaným tématem. Pokud tedy návrh vlády na vyslání českých vojáků do zahraničí má projít, musí mít podporu v obou

---

³⁶Více o historii misí na: <http://www.mise.army.cz/historie-misi/historie-zahranicnich-misi-3699/>, citováno 13. 4. 2011.

³⁷ Ústavy České republiky článek 43, odstavec 3 písm. a), dostupné online: <http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html> (Citováno 14. 3. 2011)

komorách parlamentu. Senát tedy není možné v tomto případě přehlasovat. Diskuze o vysílání vojáků je mnohdy předmětem boje jednotlivých politických stran, což ČR v očích jejích zahraničních spojenců rozhodně neposílí.³⁸

---

³⁸ Srovnej například: Vláda musí zapomenout na hladké navýšení vojáků v Afghánistánu. Lidovky.cz, 23. 10. 2010, Dostupné online: http://www.lidovky.cz/vlada-musi-zapomenut-na-hladke-navyseni-vojaku-v-afghanistanu-p6w-/ln_domov.asp?c=A101023_180538_ln_domov_spa

3.5.2. Charakteristika a členění misí

Smyslem této práce není zkoumat každou misi, či se podrobněji zmiňovat o misích, které nebyly pro účely této práce vybrány (viz výše). Nicméně vzhledem k titulu práce je důležité se zmínit, že AČR respektive ČSLA se od roku 1990 zúčastnila celkem 29 misí a uvést alespoň obecná fakta a rozdělení misí podle níže uvedených kategorií. Taktéž počet vojáků vypovídá o určitém faktu (viz níže). Chronologicky řazený přehled operací je uveden v příloze. Z tohoto stručného výčtu je zřejmé, že ČSLA, respektive AČR se do zahraničních misí aktivně zapojuje a buduje si v mezinárodním prostředí tradici. Avšak vzhledem k zapojení ostatních spojeneckých zemí do mezinárodních operací, se nabízí otázka, zda je účast ČR dostatečná, případně nedostatečná. Toto nelze objektivně posoudit na základě dostupných informací. Nicméně server Natoaktual uvádí, že ČR se do mezinárodních vojenských operací zapojuje dostatečně, podle vojenských expertů patří ČR vzhledem k velikosti armády k velice ceněným partnerům.³⁹ Otázkou však zůstává, do jaké míry vysílání českých vojáků na zahraniční mise představuje české národní zájmy v daných zemích, či je pouze dodržováním spojeneckých závazků vůči spojencům v NATO.

Pokud by zde měla být nějaká obecnější charakteristika těchto misí, je možné říci následující: ČR jakožto relativně malý stát disponující relativně slabou vojenskou silou se zahraničních vojenských operací zúčastňuje především prostřednictvím mezinárodních organizací, jejichž je členem. Nejen vzhledem k faktu, že v dnešní době by nějaká samostatná zahraniční vojenská operace byla jen stěží možná. Zahraniční mise AČR je možné rozdělit podle několika různých kategorií. Rozdělení misí do nějakých kategorií může samozřejmě být pojato různě. Dělení, které vykazuje nějaký smysl pro tuto práci je například podle regionálního vymezení – například mise, které se uskutečnily na území členských

---

³⁹Natoaktual, Česko posílá vojáků do misí dost, nemusí se stydět, míní experti, 22. 10. 2010. Dostupné online: http://www.natoaktual.cz/cesko-posila-vojaku-do-misi-dost-nemusi-se-stydet-mini-experti-p7f-na_cr.asp?c=A101022_225255_na_cr_m02 Citováno 12. 4. 2011.

států⁴⁰, nebo mise realizované mimo toto území. Větší význam zaujímá dělení podle toho, kdo dané mise realizuje. I když všechny mise probíhají pod „patronátem“ OSN, jejich realizátorem je ve většině případů NATO, viz například mise SFOR, KFOR nebo operace ISAF. Podle „realizátora“ misí je možné mise dělit na mise prováděné v rámci NATO či EU⁴¹. Podle tohoto rozdělení je do jisté míry vidět zřejmý zájem jednotlivých mezinárodních organizací o dané oblasti a zjednodušeně řečeno jde i o sféry vlivu jednotlivých aktérů.

Významné je taktéž dělení podle úkolu, který vojenské jednotky vykonávaly, respektive k jakému druhu operace měly mandát. Zahraniční mise je možné v tomto směru rozdělit do tří kategorií: na operace humanitární – vysílání neozbrojených osob, například polní nemocnice atd. Dále peacekeeping – sem se dá zahrnout celá řada činností přes vykonávání policejní stráže, monitorování oblasti až po aktivnější vojenské nasazení, jehož cílem není přímá konfrontace s nepřítelem a jeho porážka. Do třetí kategorie spadají operace bojové – zde se jedná o operace, kde hrozí přímá konfrontace s nepřítelem a primárním cílem je jeho porážka, jedná se například o operaci Trvalá svoboda.⁴²

Obecně se zde dá říci, že AČR se zapojuje do zahraničních operací převážně nebojového charakteru, vyjma protiteroristické operace Trvalá svoboda⁴³, vedenou Spojenými státy na území Afghánistánu a operace Pouštní štít/Pouštní bouře.

Možné je taktéž porovnat počty vojáků v jednotlivých misích – i když počet vojáků nemusí nutně vypovídat o důležitosti mise a o prioritách ČR. Nicméně údaje z ledna 2011 vypovídají o následujících počtech (zde jsou zmíněny alespoň ty nejpočetněji zastoupené operace): nejpočetněji byly

⁴⁰ Mise AČR, která byla realizována na území členských států NATO je například Air policing na území pobaltských států.

⁴¹ Mise EU jsou například Althea, Eufor, Concordia. Viz přehled misí v příloze.

⁴² O politické diskuzi týkající se těchto témat více viz: KARÁSEK, T., 2010: Česká republika a zahraniční vojenské operace: formování politického konsensu v letech 1999-2009. in *Mezinárodní vztahy*. 2010, roč. 45, č. 4.

⁴³ Ačkoliv jsou názvy některých misí uvedeny v českém jazyce a některé v jazyce anglickém, jejich názvy jsou zde uváděny stejně tak, jak je uvádí MO ČR.

zastoupeny na sebe navazující mírové operace IFOR, SFOR a SFOR II celkovým počtem 6 300 mužů, probíhající v letech 1996 – 2001. Druhou nejpočetněji zastoupenou misí byla mírová operace KFOR od roku 1999 zastoupenou 3 070 muži, na kterou navázal česko-slovenský prapor v počtu 2 040 mužů. Pod patronátem OSN se v zemích bývalé Jugoslávie uskutečnila mise UNPROFOR s počtem 2 250 mužů v letech 1992 – 1995. Relativně vysokým počtem byla zastoupena i mise kontingentu vojenské policie IZAF SFOR probíhající na základně Shaiba v Iráku v letech 2003 – 2006 disponující 1273 muži. Co se týče operací v Afghánistánu, těch se od roku 2002 zúčastnilo celkem 1708 mužů v rámci několika dílčích operací na rozličných místech Afghánistánu. Ostatní další operace se vyznačovaly počtem nižším než 1 000 mužů.⁴⁴

Z přehledu misí, uvedeném v příloze, je taktéž patrné, že AČR se ve své historii zúčastnila čtyř misí pod patronátem OSN, ve kterých působilo 3420 příslušníků AČR a že se odehrávaly převážně v době, kdy ČR ještě nebyla členem Severoatlantické aliance. Tři operace proběhly pod hlavičkou EU s celkovým počtem 404 mužů, protiteroristická operace Trvalá svoboda v Kuvajtu proběhla v rámci Combined Joint Task Force s počtem 612 mužů a 21 misí bylo uskutečněno v rámci NATO s celkovým počtem 20520 mužů.

Na místě je také zmínit pozorovatelské mise OSN, v kterých působí čeští vojáci. Touto problematikou se v českém prostředí zabývají například Bureš s Duškovou.⁴⁵ V současné době působí v zahraničí pět českých vojenských pozorovatelů OSN. Z toho tři jsou v Demokratické republice Kongo (mise MONUSCO), po jednom pozorovateli je v Kosovu (UNMIK) a v Afghánistánu (UNAMA).⁴⁶

---

⁴⁴ Historie zahraničních misí, Web MO ČR. Dostupné online: <http://www.mise.army.cz/historie-misi/historie-zahranicnich-misi-3699/> citováno 8. 4. 2011.

⁴⁵ Více viz Čeští vojáci a operace OSN na udržení míru, in *Obrana a strategie*, dostupné online: <http://www.defenceandstrategy.eu/cs/aktualni-cislo-2-2007/clanky/cesti-vojaci-a-operace-na-udrzeni-miru-osn.html> Citováno 8. 4. 2011.

⁴⁶ Více na: Armáda ČR: Dostupné online: <http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/pozorovatelske-mise/pozorovatelske-mise-6393/>

Před konstatováním nějakých závěrů plynoucích z výše uvedených údajů, je ještě nutné popsat současnou situaci. K 7. 3. 2011 v zahraničních misích AČR slouží 693 příslušníků AČR.⁴⁷ Podle údajů z 5. 4. 2011 je v misi KFOR do 550 příslušníků AČR, z toho 93 příslušníků tvoří organizační jádro českého kontingentu v Kosovu a zbytek je dislokován jako zálohy na základnách v ČR.⁴⁸ 293 mužů je součástí provinčního rekonstrukčního týmu v Afghánistánu v provincii Lógar v rámci mise PRT ISAF.⁴⁹ 21 příslušníků vrtulníkové jednotky působí v provincii Paktika na jihovýchodě Afghánistánu,⁵⁰ tři příslušníci AČR působí na velitelství operace EU NAVFOR ATLANTA, další tři jsou členy operace MFO na Sinajském poloostrově a dva příslušníci slouží v operaci ALTHEA v BaH.

Vzhledem k počtu vyslaných respektive vysílaných jednotek do zahraničí je pro ČR naprostou prioritou spolupráce s NATO, ale do budoucna zřejmě bude přibývat i vojenská spolupráce s EU. Co se týče míst, kam bývají čeští vojáci vysláni, je možné konstatovat, že prioritou pro ČR v průběhu devadesátých let byla stabilita Balkánu, což je logické vzhledem k předešlému konfliktu. V současné době se prioritou vysílání jednotek přesouvá přes Irák na Afghánistán. Nicméně generální tajemník NATO Anders Fogh Rasmussen krátce po svém zvolení 3. 8. 2009 uvedl, že KFOR již dosáhlo značných úspěchů (kde se mimo jiné prokázala výtečná spolupráce NATO, EU a OSN) a může začít postupné stahování jednotek. Prioritou pro NATO je nyní Afghánistán.⁵¹

Co se týče průběhu samotných misí, které jsou dlouhodobějšího charakteru, organizuje se tzv. rotace vojsk. Vojsko rotuje zpravidla po několika měsících.

---

⁴⁷ Jednou větou, web MO ČR, Dostupné online: <http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?pgid=44> citováno 8. 4. 2011.

⁴⁸ Dalších 504 příslušníků AČR tvoří zálohy dislokované na posádkách v ČR. Více na Kosovo (KFOR), web MO ČR, dostupné online: <http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/kosovo/kosovo-kfor-15559/> citováno 8. 4. 2011.

⁴⁹ <http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/afghanistan-logar/afghanistan-logar-prt-isaf-15924/>

⁵⁰ Afghánistán Šarana (HELI UNIT ISAF) - 5. jednotka <http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/afghanistan-sarana/afghanistan-sarana-heli-unit-isaf-15554/> citováno 10. 4. 2011.

⁵¹ Nový šéf NATO vytyčil priority: Afghánistán a Moskvu. Radar nezmínil, ihned.cz, http://eregal.ihned.cz/c3-37965200-10A000_d-novy-sef-nato-vytycil-priority-afghanistan-a-moskvu-radar-nezminil, citováno 10. 4. 2011.

4. Jednotlivé mise

Co se týče struktury popisu jednotlivých misí, pro snazší přehlednost byly zvoleny u každé mise stejné názvy podkapitol. V jednotlivých podkapitolách jsou popisovány obdobné aspekty. Tento postup byl zvolen pro lepší orientaci v textu. Ačkoliv jednotlivé aspekty mohou být interpretovány různě, jsou popisovány většinou na základě informací převzatými z oficiálních pramenů, které jsou autorem považovány za relevantní. Není smyslem práce zacházet do přílišných detailů týkajících se činnosti českých vojáků a jejich dílčích úkolů, plnění rozkazů atd. Taktéž teoretizování a polemika nad jednotlivými operacemi je prezentována jen do určité míry. Správná „vyváženost“ teoretické a popisné složky práce je do značné míry věcí názoru. Z pohledu AČR může být ke škodě, to že je věnováno málo pozornosti popisu dílčích vojenských operací. Z pohledu čistě teoretického, respektive z pohledu teoretiků mezinárodních vztahů a mezinárodního práva by samozřejmě mohlo být postrádáno teoretické hodnocení a teoretický význam. Ačkoliv může být zvolený přístup považován za omezený, čehož si je autor vědom, jsou mise v této práci popisovány vesměs tak, jak jsou prezentovány české společnosti.

U každé mise jsou tedy prezentovány následující kritéria:

4.1.1. Zdůvodnění výběru mise

V této podkapitole bude jednoduše vysvětleno, proč byla daná mise vybrána pro účely této práce.

4.1.2. Politicko – bezpečnostní situace v dané oblasti (před vysláním českých vojáků).

Zde bude spíše konstatováno, že bylo nutné do dané oblasti prostředky MO vyslat a proč. Podrobnější popisování vývoje bezpečnostní situace v jednotlivých oblastech není předmětem práce, avšak alespoň přibližný popis je nezbytný pro snazší pochopení toho, jak probíhala realizace misí AČR a proč

byly vojáci do oblasti vysláni. Proto tato podkapitola je popisována spíše z pohledu institucí, které prostředky MO do zahraničí vyslaly.

4.1.3. Cíle před začátkem mise

Mise jsou významným nástrojem zahraniční politiky státu, proto by jejich realizace měla být podepřena relevantními argumenty a rozhodnutími. Pro úspěšné zvládnutí každé mise musí být předem stanoveny cíle, které mají být splněny. Cíle by měly být stanoveny tak, aby je bylo možné splnit, respektive požadavky na příslušníky armády by měly být takové, aby je byli schopni zvládnout. V této podkapitole bude tedy popisováno, jaké měla která mise cíle a úkoly.

4.1.4. Průběh mise

Zde bude popisována činnost příslušníků AČR v zahraničních misích, respektive jak bylo vynakládáno s prostředky MO a v čem spočívala činnost příslušníků AČR na jejich základnách v zahraničí. Popis vychází především z informací MO ČR.

4.1.5. Dosažení cílů, úspěšnost mise

Zde bude spíše konstatování toho, zda prostředky MO byly vynaloženy za účelem, za kterým byly vyslány. Jedná se spíše o obecnější informace, než o podrobnější analýzu, která by musela vycházet z nějakého prezenčního pozorování. Ačkoliv se některé mise potýkaly s neúspěchy, oficiální zprávy se snaží z logických důvodů možné dílčí neúspěchy příliš nezveřejňovat.

4.1.6. Význam mise a k čemu přispěla.

Každá mise je svým způsobem ojedinělá a má svůj význam. ČR se snaží dostát svým aliančním závazkům, proto zde bude prezentován význam zapojení českých vojáků v Alianci a význam mise pro AČR jako celek. Pokud to bude

možné, bude zhodnocen i význam mise na celkovou bezpečnostní situaci, jestli se tedy bezpečnostní situace po stažení vojsk zlepšila, či zhoršila a význam mise jako takové pro mezinárodní politiku.

4.1.7. Proč byli čeští vojáci do mise vysláni.

Tato podkapitola vychází z konstatování, že do dané oblasti bylo nutné vyslat vojenské prostředky. Je možné namítat, že příslušný úkol nemusel být vykonáván příslušníky AČR, ale mohl být vykonáván armádou kterékoliv jiné spojenecké země. Proto je namístě vysvětlit, proč byl příslušný úkol vykonáván právě za použití prostředků MO ČR.

4.2. Baltic air policing

4.2.1. Zdůvodnění výběru mise

Mise byla vybrána pro účely této práce jako příklad zapojení vzdušných sil AČR v zahraničí. Baltic air policing je svým způsobem unikátní misí, jelikož k nasazení taktického letectva v zahraniční misi nedošlo ani v novodobé historii AČR ani za časů Československa od dob druhé světové války.⁵² Střežení vzdušného prostoru ostatních členských států Aliance patří k prestižní záležitosti, kde ČR mohla prokázat, že je schopna se aktivně zapojovat i do vzdušných vojenských aktivit v rámci Aliance a že ČR disponuje vysoce kvalitním a akceschopným stíhacím letectvem, které je schopno vykonávat adekvátní air policing. Co se týče obecného charakteru mise, jedná se o misi nebojového charakteru,

Nejprve je důležité definovat, co to vlastně air policing je. Air policing, (dále jen AP) je podle serveru Natoaktual definován jako: „*Radarový dohled a průzkum vzdušného prostoru s cílem zajištění bezpečnosti dané oblasti. Do tohoto termínu spadá také případné nasazení stíhacího letectva a pozemních systémů protivzdušné obrany při pomoci s identifikací letounů včetně jejich bezpečného doprovodu na letišti, popřípadě zneškodnění hrozby.*“⁵³

4.2.2. Politicko – bezpečnostní situace v Pobaltí

Je důležité připomenout, že Pobaltí tvoří politicky i hospodářsky stabilní subregion s jasně definovanou bezpečnostní a zahraniční orientací a že vstup do NATO a EU snížil riziko eventuelního konfliktu s Ruskou federací. Co se týče bezpečnostních hrozeb tohoto regionu, ty jsou v současné době nevojenského charakteru. Hrozbu tohoto regionu představuje surovinová závislost na Rusku, organizovaný zločin, korupce, neřešení problematiky ruské menšiny a jiné.⁵⁴

⁵² Flight international, 8-9. Června, str. 30.

⁵³ Natoaktual, dostupné online: http://www.natoaktual.cz/co-je-air-policing-0md-/na_projekty.asp?c=A090616_135520_na_cr_m02 (Citováno 16. 3. 2011)

⁵⁴Více viz: Janošec, J. a kol.: Bezpečnostní prostředí České republiky 2005 – 2025. In: *Bezpečnost a obrana České republiky 2015 – 2025*. MO ČR, 2005. str. 27.

Ačkoliv vojenský konflikt s Ruskou federací je prakticky vyloučen, vztah pobaltských zemí s Ruskou federací je klíčovým faktorem zajištění bezpečnosti regionu.⁵⁵ Státy Estonsko, Lotyšsko a Litva nemají schopnost vlastního AP, jelikož nedisponují adekvátním stíhacím letectvem, proto je v těchto zemích AP vykonáván spojeneckými armádami NATO v rámci integrovaného systému protivzdušné obrany NATINADS.⁵⁶ Severoatlantická rada se usnesla na takzvaném dočasném řešení, na jehož základě se bude AP v Pobaltí provádět formou operace NATO. Tato operace se začala realizovat od 17. března 2004, dva týdny před vstupem těchto zemí do Aliance.⁵⁷ Air policing v Pobaltí je založen na rotačním čtyřměsíčním principu členských států aliance. Toto dočasné řešení by mělo být platné až do roku 2014, kdy pobaltské země přednesou vlastní návrh řešení na zajištění vzdušného prostoru. Nicméně v současné době žádná z pobaltských zemí vzhledem ke svým zdrojům o nákupu vlastního stíhací letectva neuvažuje. Velitel litevských vzdušných sil Arturas Leita předpokládá, že pobaltské země by měly být schopny zajistit si vzdušný prostor vlastními silami až v roce 2020.⁵⁸ Zatím je v jednání prodloužení AP v rámci NATINADS do roku 2018, o kterém všechny tři pobaltské země usilují.⁵⁹ Zajištění bezpečnosti jednotlivých členských států Severoatlantické aliance je jedním ze základních principů systému kolektivní obrany. Tím spíše, pokud se jedná o obranu vzdušnou. Vykonávání AP tedy rozhodně přispívá k udržení celistvosti aliance. Zde se jednoznačně naplňuje článek 3 Washingtonské smlouvy: „*Aby bylo co nejúčinněji dosaženo cílů této smlouvy, budou smluvní strany jednotlivě i společně stálou a účinnou svépomocí a vzájemnou výpomocí udržovat a rozvíjet*

---

⁵⁵ Tamtéž.

⁵⁶ Mezi členské státy NATO, které vlastní AP nemají, patří dále Slovinsko, Lucembursko a Island.

⁵⁷ Butler, Ch., 11. 4. 2006: Nato Air policing: Past, present and future roles, Maxwell Air Force Base, Alabama, 2006.

⁵⁸ Natoaktual, České stíhačky střeží pobaltí, letcům začala první zahraniční mise od konce války. Dostupné online http://www.natoaktual.cz/ceske-stihacky-strezi-pobalti-letcum-zacala-prvni-zahranicni-mise-od-valky-16g-na_cr.asp?c=A090504_090041_na_cr_m02 (Citováno 16. 3. 2011)

⁵⁹ Vládní návrh na působení sil a prostředků rezortu MO v letech 2011 a 2012 s výhledem na rok 2013. Dostupné online: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=64475> (Citováno 14. 3. 2011)

*svoji individuální i kolektivní schopnost odolat ozbrojenému útoku.*⁶⁰ Z výše uvedeného je zřejmé, že z pohledu NATO je význam AP v Pobaltí nezpochybnitelný. Význam AP nadále vzrost po teroristických útocích 11. září 2001.

Téma převzetí kontroly nad pobaltským vzdušným prostorem bylo zmíněno také na oficiální návštěvě litevského prezidenta v České republice Valdase Adamsuka při jeho setkání s tehdejším českým premiérem Mirkem Topolánkem.⁶¹

Čeští vojáci vyčlenění převážně z 21. taktické letky z Čáslavi se v počtu sedmdesáti pěti lidí (z toho osm hotovostních pilotů) vystřídali ve dvou rotacích na letištní základně Šiuliai v Litvě. Zodpovědnost nad vzdušným prostorem pobaltských států byl převzat od dánské letky 1. května 2009 a po skončení působnosti 31. srpna 2009 byl pomyslný klíč od vzdušného prostoru Pobaltí předán německým letcům.

4.2.3. Cíle před začátkem mise

Cílem české letky bylo vykonávat AP, respektive ochránit vzdušný prostor Estonska, Lotyšska a Litvy s pomocí stíhacího letectva čtyř letounů JAS-39C Gripen (a další pomocné techniky) v rámci systému NATINADS.⁶²

Co se týče připravenosti českých letců, tu mělo prověřit pětidenní cvičení APEVAL (Air policing Evaluation). Charakter cvičení lze nastínit popisem následujících událostí: příslušníci 212. taktické letky si vyzkoušeli reakci na některé možné případy nestandardních situací – například simulovanou demonstraci před branami letecké základny vyjadřující nespokojenost s přítomností české letky na litevském území. Díky včasné reakci dozorcího

⁶⁰ Washingtonská smlouva, verze v českém jazyce dostupná online: http://www.natoaktual.cz/na_summit.asp?y=na_summit/washingtonskasmlouva.htm (Citováno 16. 3. 2011)

⁶¹ Vláda České republiky, Setkání premiéra Mirka Topolánka s prezidentem Litvy Valdusem Adamsukem, dostupné online: <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-konference/navsteva-litevskeho-prezidenta-55865/tmplid-47/> (Citováno 17. 3. 2011).

⁶² Kontingent AČR, Air policing 2009, Litva, Dostupné online: <http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=13790>, citováno 31. 3. 2011.

kontingentu a včasnému přijetí zvýšených bezpečnostních opatření byla simulovaná situace bez obtíží zvládnuta. Všechny uvedené situace v rámci cvičení mají společný jeden rys – jejich zvládnutí je jasně popsáno a definováno podle standardů NATO a zkušeností hodnotitelů v mezinárodním týmu divize TACEVAL.⁶³

Postupy při zvládání nestandardních situací musí mít všichni příslušníci mise zautomatizované – při řešení reálných situací během mise není příliš času nad vypjatými událostmi příliš dlouho přemýšlet. Letci byli rovněž vycvičeni pro lety nad vodní hladinou, součástí jejich výstroje byly neoprenové části, pro případnou nucenou katapultami nad mořem. Cvičení neopomíjelo také povely k ostrému startu stíhacího letectva, tzv. „SCRAMBLE“, které měly později v misi podstatný význam. Klíčová je především časová norma pro QRA (Quick reaction alert) neboli „ostrá hotovost“. Po vzletu byla prověřena činnost letců ve vzduchu – identifikace cíle. Po identifikaci cíle dostali letci za úkol navést identifikovaný dopravní letoun Turbolet R-410 k přistání na letecké základně.⁶⁴

Cvičení APEVAL prověřilo připravenost příslušníků kontingentu ke zvládnutí úkolů zahraniční mise. Tento fakt potvrdil již při své návštěvě generálporučík Friedrich W. Ploeger, velitel Centra kombinovaných vzdušných operací (Combined Air Operation Centre – CAOC 2), do jehož podřízenosti prvky v rámci NATINADS spadají.⁶⁵

Co se týče použité techniky v této misi, pronájem strojů byl předmětem politických debat a byl jako většina armádních zakázek doprovázen korupční aférou (viz níže). K dispozici byly čtyři nadzvukové letouny JAS-39 Gripen. Z toho dva stroje měly být používány jako hotovostní a dva jako záložní. Je důležité připomenout, že letouny JAS-39C Gripen jsou sice užívány českými vojáky, ale nejsou majetkem vlády ČR. Vláda původně uvažovala o nákupu Gripenů, kabinet Miloše Zemana v roce 2002 dokonce schválil návrh na

---

⁶³ Lang, P.: Dvojí nasazení, in *A-report*, MO Praha 2009

⁶⁴ Tamtéž

⁶⁵ Tamtéž

zakoupení strojů v hodnotě 60,2 miliard korun, návrh však nezískal podporu v parlamentu a byl zamítnut. Situace ohledně pořízení nadzvukového letectva byla vyřešena pronájmem čtrnácti stíhacích letounů Gripen. Vláda ČR dne 9. 6. 2004 schválila pronájem čtrnácti stíhacích letounů Gripen na dobu deseti let od Švédského Království ve fixní hodnotě 19,65 miliard Českých korun.⁶⁶ Pronájem skončí v roce 2015. Ačkoliv pořízení respektive pronájem letounů byl doprovázen korupční aférou, podstatné je, že vzdušné síly AČR získaly stíhací nadzvukové letectvo, které je schopno zabezpečit vzdušný prostor ČR. A jak se později ukázalo v mezinárodních cvičeních ale především v misi Baltic air policing, čeští letci jsou také díky těmto letounům schopným partnerem spojeneckých zemí NATO. Tyto stroje představují současný vrchol ve výzbroji vzdušných sil AČR. Je na místě zmínit, že předchozí ruské stroje Mig-21 již neodpovídaly současným představám o moderním stíhacím letectvu. Navíc při pořizování náhradních dílů byla ČR značně závislá na Ruské federaci, což se díky začlenění českého letectva do struktur NATO jeví jako nevýhodné.^{67,68}

4.2.4. Průběh mise

Slavnostní převzetí úkolu od dánské jednotky proběhlo v pátek 1. května 2009. Český kontingent, který vykonával tuto misi, byl vyčleněn z velké většiny z 21. základny Taktické letky z Čáslavi. Pro piloty samotné se jejich práce s přesunem do Litvy však příliš nelišila. Plukovník Petr Mikulenka, velitel 21. zTL z Čáslavi: *„Místo nasazení není pro kontingent rozhodující. Při odpovídajícím technickém zabezpečení a logistické podpoře je de facto jedno, z kterého místa ve světě plníme operační úkol. Nemám nejmenší obavy, že by to tady profesionálové z řad příslušníků létajícího a pozemního personálu, včetně*

⁶⁶Shrnutí fakt ke kauze Gripen in *Parlamentní listy*, 2.2.2010 dostupné online: <http://www.parlamentnilisty.cz/parlament/162467.aspx>, (Citováno 17. 3. 2011)

⁶⁷ V jednání bylo i pořízení jiných strojů, například výkonnější dvoumotorové stroje Eurofighter. Podle slov majora Jaroslava Míky, velitele českých stíhačů v Pobaltí, jsou Eurofightery drahé a jejich provoz a pořízení je třikrát dražší než u Gripenu. *“Tři Gripeny už dokážou více, než jeden Eurofighter. Je to otázka peněz, priorit a politických rozhodnutí.”* Více viz: Idnes.cz, online rozhovor, *Velitel českých stíhačů v Pobaltí odpovídal online*. 25. 6. 2009, dostupné online: <http://zpravy.idnes.cz/velitel-ceskych-stihacu-v-pobalti-odpovi-on-line-fu8-/odpovedi.asp?t=MIKA2> (citováno 17. 3. 2011)

⁶⁸ Podrobnější technické údaje Gripenu JAS-39C jsou uvedeny v příloze. Viz přílohu 1.

sil obrany a ochrany, nezvládli.“⁶⁹Nicméně odlišností od vzdušného prostoru ČR je celá řada – například to, že AP bude vykonáván i nad teritoriálními vodami všech tří států, z čehož plyne i to, že svěřený prostor zaujímá třikrát větší rozlohu než prostor, který 21. tZL z Čáslavi střežila dosud. Jistou opatrnost je třeba brát na zřetel s poukazem na to, že pobaltské státy sousedí s nečlenskými státy NATO. Riziko narušení vzdušného prostoru se zdá tedy větší než v ČR. Bezletové vojenské pásmo v blízkosti hranic s Ruskou federací a Běloruskem je vymezeno na 8 námořních mil z obou stran hranic. Podle majora Míky je toto pásmo od zavedení AP mise NATO respektováno i ze strany Ruské federace.⁷⁰ Důležité je zmínit, že zde čeští letci nemají mandát k vojenskému zásahu proti civilním letounům.⁷¹ Podle nadporučíka Romana Brázdy by se počet letových hodin měl pohybovat okolo čísla tři sta.⁷²

Pro provoz a údržbu letounů a zabezpečení logistické podpory bylo ze základny v Čáslavi dopraveno do Šiauliai zhruba třicet šest tun vojenského materiálu. Z toho šest tun letecky a zbytek pozemní dopravou.⁷³

Český kontingent měl k dispozici letiště nedaleko litevského města Šiauliai, letecká základna se rozprostírala na území velkém po obvodu zhruba 1,5 km. K dispozici byly i jiné letiště, především určená jako záložní – mezinárodní letiště v Tallinu, Rize, Vilniusu a litevských městech Kaunas a Palanga.⁷⁴ Vojáci se střídali v nepřetržitém třisměnném provozu. Vojáci, kteří nebyli zrovna ve službě, absolvovali nevojenský výcvik. Činnost většiny vojáků spočívala především v zabezpečení možnosti okamžitého vzletu letounů. Pokud se vyskytla nějaká závada, letečtí technici museli být schopni jí okamžitě vyřešit podle předem daných zaběhnutých postupů. Náhradní díly měli technici k dispozici,

⁶⁹Lang, P: České greeny nad Pobaltím, in *A-report*, MO Praha 2009. Str. 4 – 5.

⁷⁰Idnes.cz, online rozhovor, *Velitel českých stíhačů v Pobaltí odpovídal online*. 25. 6. 2009, dostupné online: <http://zpravy.idnes.cz/velitel-ceskych-stihacu-v-pobalti-odpovi-on-line-fu8-/odpovedi.asp?t=MIKA2> (citováno 17. 3. 2011)

⁷¹Lang, P: České greeny nad Pobaltím, in *A-report*, MO Praha 2009. Str. 4 – 5.

⁷²Tamtéž.

⁷³Lang, P: 15. 6. 2009, Premiéra s dílčími reprízami, in *A-report*, MO Praha 2009. Str. 8.

⁷⁴21. *tZL Čáslav*, MO Praha 2010. Str. 9.

pokud se však vyskytla nějaká závažnější závada, nebyl problém využít leteckého spojení do ČR a závadu vyřešit na základně v Čáslavi.⁷⁵

Co se týče podrobnějších údajů o průběhu – celkový nálet včetně přeletů do ČR a zpět činil 404 letových hodin při 336 letech.⁷⁶ Což je o zhruba 100 letových hodin více, než se předpokládalo před začátkem mise. (Viz výše.)

Hotovostní vzlety stíhacích letounů, tzv. „Scramble“ lze rozdělit na: tzv. T-Scramble (respektive Tango-Scramble), neboli taktické vzlety, které prověřují připravenost letců a napomáhají udržovat jejich vycvičenost a ostré hotovostní vzlety, tzv. A-Scramble (respektive Alfa-Scramble).⁷⁷ Česká letka si během této mise připsala osm A-Scramble, všechny byly zvládnuty na výbornou. Některé předchozí jednotky měly na svém kontě jen dvě „alfy“ či žádnou.⁷⁸

4.2.5. Dosažení cílů, úspěšnost mise

Vzhledem k dostupným pramenům je většina hodnocení relevantní jen do určité míry. Ačkoliv literatura MO je v zásadě ztělesněním PR MO, jisté hodnocení se dá z těchto zdrojů použít. Taktéž prameny NATO představují PR NATO. Podle těchto zdrojů k žádnému významnému neúspěchu nedošlo. Taktéž v českém i zahraničním tisku o žádném významném neúspěchu publikováno nebylo. Za neúspěch mohlo být považováno nesplnění nebo problémy s plněním zadaných úkolů. Například výrazné narušení svěřeného vzdušného prostoru letouny nealiančních zemí NATO či technické problémy, např. se startem či provozem Gripenů atd. Je možné konstatovat, že hlavní cíl mise, jímž je střežení vzdušného prostoru Pobaltí byl splněn. Úkol tedy mohl být předán německé jednotce Jagdgeschwader 74.⁷⁹ Lze tedy říci, že misi lze hodnotit jako úspěšnou. Úspěch mise lze doložit i nepřímým tím, že AČR dostala možnost vykonávat AP v Pobaltí znovu – od září 2012 do 31. prosince v obdobném rozsahu.⁸⁰

⁷⁵ Tamtéž.

⁷⁶ Tamtéž.

⁷⁷ Lang, P: 15. 6. 2009, Premiéra s dílčími reprízami, in *A-report*, MO Praha 2009. Str. 8.

⁷⁸ 21. zTL Čáslav, MO Praha 2010. Str. 9.

⁷⁹ Lang, P: 21. 9., Baltic Air Policing: Splněno, in *A-report*, MO Praha 2009. Str. 9.

⁸⁰ Vládní návrh na působení sil a prostředků rezortu MO v letech 2011 a 2012 s výhledem na rok 2013. Dostupné online: <http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=64475>. Citováno 14. 3. 2011

4.2.6. Význam mise a k čemu přispěla

Význam AP a celý systém NATINADS je klíčový v zajištění bezpečnosti vzdušného prostoru členských zemí NATO. Jeho význam a nezbytnost byly zmíněny výše. Střežení vzdušného prostoru členských zemí Aliance je prestižní záležitostí jednotlivých členských států. Čeští letci prokázali, že jsou schopni být schopným partnerem spojeneckých zemí NATO a aktivně se podílet na zajištění vzdušné obrany členských zemí. I když tato čtyřměsíční mise nebyla zvýšeným předmětem zájmu českých médií, ani předmětem vyhrocených politických debat, (na rozdíl třeba od mise ISAF a problémů se schválením vyslání českých vojáků do Afghánistánu), tato mise symbolizovala spíše profesionalitu a plnou integraci ČR do NATO. Střežení vzdušného prostoru členských států posiluje vnitřní spolupráci a celistvost Aliance. Nicméně skutečným důvodem, proč NATO vykonává AP na území pobaltských zemí je demonstrace systému kolektivní bezpečnosti a dodržování vlastních závazků vůči svým novým členům.⁸¹

4.2.7. Proč byli čeští vojáci do mise vysláni

Na tuto otázku lze odpovědět různě. Mohlo by být například namítáno, že misi mohla vykonávat jiná spojenecká země. Rozsah této práce neumožňuje podrobnější analýzu, proč tento úkol vykonávali zrovna příslušníci AČR a ne armády jiných spojeneckých zemí. Nicméně pokud Parlament ČR dal souhlas s realizací mise, muselo být toto rozhodnutí nějak opodstatněné. Zde lze říci, že vykonávání AP pomocí nejmodernější techniky na území jiného státu patří k prestižní záležitosti, což jednoznačně vede ke zvýšení prestiže ČR v zahraničí. Žádné významné národní zájmy (ani podstatné historické vazby) ČR na Pobaltí nemá, tudíž zde šlo spíše o to dokázat, že ČR je partnerem, který se na utváření mezinárodní bezpečnosti dokáže aktivně podílet a ne jen čerpat ze členství v Alianci osobní výhody.

---

⁸¹ Butler, Ch., 11. 4. 2006: Nato Air policing: Past, present and future roles, Maxwell Air Force Base, Alabama, 2006.

4.3. SFOR, operace Joint Guard

4.3.1. Zdůvodnění výběru mise SFOR, Joint Guard

Na popis celé, bezmála osm let trvající mise SFOR, respektive SFOR II by (alespoň podle stanovených kritérií) rozsah této práce nestačil, nebo by zahrnoval jen příliš obecný popis událostí a faktů. Proto byla jako názorný příklad působení AČR v této misi vybrána dílčí operace Joint Guard, kterou byla celá mise SFOR započata. Mise byla vybrána pro účely této práce zejména proto, že představuje zajímavý příklad mezinárodní spolupráce. Mandát mnohonárodních tzv. Stabilizačních sil (Stabilization Force – SFOR) představoval nástupce jednotek IFOR. Tato operace měla plnou podporu Rady bezpečnosti OSN, respektive OSN svou rezolucí 1088 pověřila NATO vytvořením mnohonárodních jednotek Stabilizační síly. Příklad mezinárodní spolupráce je zřejmý nejen tedy z pohledu spolupráce mezinárodních organizací NATO a OSN ale také z rozsahu zapojení zúčastněných států - na 18 měsíců trvající misi se podílelo celkem 35 000 vojáků ze všech (v té době) šestnácti členských zemí NATO a dalších dvaceti nečlenských zemí.⁸² Navíc souhlas k operacím byl dán všemi stranami zúčastněných v předcházejícím (respektive trvajícím) konfliktu.

ČR bylo umožněno se zúčastnit této operace, ačkoliv nebyla ještě členem NATO. Zapojení AČR do tohoto projektu představovalo výrazně nový prvek české účasti v mírových operacích pod spojeneckým velením Severoatlantické aliance. Operace nazvaná Joint Guard na území mezinárodního protektorátu Bosny a Hercegoviny byla oficiálně zahájena 20. prosince 1996 a její mandát oficiálně skončil 20. června 1998. ČR vyslala do této mise na 700 vojáků z povolání a vojáků v další činné službě na základě dobrovolnosti. Na tuto, půl druhého roku trvající operaci, byla uvolněna ze státních finančních rezerv částka

---

⁸²Této operace se konkrétně zúčastnili tyto nečlenské země NATO: V rámci PfP - Albánie, Bulharsko, ČR, Estonsko, Finsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Rakousko, Rumunsko, Rusko, Švédsko, Ukrajina. Státy mimo PfP: Egypt, Jordánsko, Malajsie a Maroko. Později se přidalo Slovinsko a Irsko. Zdroj: Server Planken.org, 24. 7. 1997. Operation Joint Guard. Dostupné online: <http://planken.org/balkans/sfor/operation-joint-guard/organization/non-nato-forces>, citováno 7. 4. 2011.

700 milionů Kč a celkové náklady činily 1.488.477,0 tis. Kč.⁸³ Misi je možno chápat také jako přípravu ČR na členství v Alianci.

4.3.2. Bezpečnostní situace v Bosně a Hercegovině v roce 1996

Účelem této práce není podrobnější popis události předcházející vydání Rezoluce OSN 1088, což by vzhledem k rozsahu práce ani nebylo možné. Zde je podstatné to, že po podepsání Daytonské dohody všemi zúčastněnými stranami bylo nutné dohlížet na její dodržování a na stabilizaci bezpečnostní situace. Orgán, který má na starosti plnění Daytonské mírové dohody je Rada pro provádění míru (Peace Implementation Council – PIC). Jednotky SFOR měly dohlížet zejména na civilní aspekty dodržování smlouvy. I když válka fakticky skončila, situace v Bosně byla stále velmi napjatá v důsledku přetrvávající etnické nesnášenlivosti, omezování svobody pohybu a vytvářením překážek jednotlivými stranami konfliktu, které znemožňovali bezpečný návrat uprchlíků. Na konferenci v Bonnu v prosinci 1997 se mezinárodní společenství dokázalo shodnout na tom, jak účinně realizovat Daytonskou dohodu. Kdo se však na tomto shodnout nedokázal, byli představitelé jednotlivých etnik, respektive tříčlenné Představenstvo Bosny a Hercegoviny. Jediným výsledkem bonnské konference se tedy stala dohoda o kolektivním vedení, zákoně o fungování rady ministrů Bosny a Hercegoviny a zákon o občanství.⁸⁴ Návrhy na rozdělení Bosny a Hercegoviny na menší území podle rozdělení jednotlivých etnických skupin byla zavržena. Tehdejší generální tajemník NATO Javier Solana dokonce toto navrhované rozdělení označil za hrozbu pro celou Evropu. Jedinou budoucností bezpečné Bosny a Hercegoviny byla tedy důsledná a účinná realizace Daytonské mírové dohody.⁸⁵

---

⁸³ Usnesení Vlády České republiky ze dne 11. prosince 1996 č. 641. Dostupné online: <http://racek.vlada.cz/usneseni/usnweb.nsf/0/9DC9DA60E62F0FD9C12571B6006CF430>. Citováno 5. 4. 2011.

⁸⁴ Agentura vojenských informací a služeb, 2002: *Čeští vojáci v Bosně a Hercegovině v mírových operacích pod vedením NATO*. MO ČR, Praha 2002. Str. 47.

⁸⁵ Tamtéž.

4.3.3. Cíle před začátkem mise

Jak je již zřejmé z výše uvedeného, hlavním cílem bylo dohlížení na plnění zejména civilních závazků vycházejících z Daytonské mírové smlouvy. Civilními aspekty se zde rozumí uspořádání voleb, ustanovení politických a ústavních institucí, návrat uprchlíků, respekt k lidským právům, humanitární pomoc, obnova infrastruktury a hospodářská rekonstrukce.⁸⁶ Dalším úkolem bylo monitorovat činnost bývalých válečných stran a podílet se na rozšíření činnosti při odminování. Co se týče nadcházejících voleb, cílem bylo zabezpečit podporu OBSE při přípravě a provedení komunálních voleb v září 1997 v BaH a parlamentních voleb v listopadu 1997 v Republice srbské a zajistit následnou podporu zvolených orgánů.⁸⁷ Jedním z hlavních předpokladů pro úspěšné splnění mise bylo oprávnění udělené rezolucí RB OSN s mandátem operace podle hlavy VII Charty OSN (donucovací charakter).⁸⁸ Cílů tedy bylo na dobu 18-ti měsíců stanoveno více než dost. Je jasné, že úplné splnění všech požadavků poválečné rekonstrukce vyžaduje dobu nejméně několik let. Jednotky SFOR mohly však alespoň tuto dobu urychlit a svým vhodným a efektivním působením k poválečné rekonstrukci významně přispět.

Pravidla pro misi Joint Guard se od pravidel platných pro předcházející misi IFOR neměla příliš lišit. V platnosti měly zůstat finanční, tranzitní a další dohody. Spolupráce s Mezinárodním trestním tribunálem pro bývalou Jugoslávii (ICTY) byla zachována taktéž v rozsahu platném pro IFOR.⁸⁹

Časový úsek, na který byly mnohonárodnostní složky vyslány, byl 18 měsíců, rozdělený do tří etap. Po každé etapě měl přijít rozbor s cílem přizpůsobit počet jednotek aktuálním potřebám. Po uplynutí 18-ti měsíců a

⁸⁶ Usnesení Vlády České republiky ze dne 11. prosince 1996 č. 641. Dostupné online: <http://www.psp.cz/eknih/1996ps/tisky/t010600.htm>, citováno 5. 4. 2011.

⁸⁷ Agentura vojenských informací a služeb, 2002: *Čeští vojáci v Bosně a Hercegovině v mírových operacích pod vedením NATO*. MO ČR, Praha 2002. Str. 51.

⁸⁸ Usnesení Vlády České republiky ze dne 11. prosince 1996 č. 641. Dostupné online: <http://www.psp.cz/eknih/1996ps/tisky/t010600.htm>, citováno 5. 4. 2011.

⁸⁹ Usnesení Vlády České republiky ze dne 11. prosince 1996 č. 641. Dostupné online: <http://www.psp.cz/eknih/1996ps/tisky/t010600.htm>, citováno 5. 4. 2011.

ukončení činnosti budou následovat 3 měsíce, během kterých kontingent bude mít čas se stáhnout a vyřešit personální záležitosti.⁹⁰

4.3.4. Průběh mise

Do BaH byli vysláni převážně příslušníci 6. mechanizovaného praporu AČR, kteří plnili uvedené úkoly s vysokým nasazením. Velitelství české kontingentu bylo na území Federace Bosny a Hercegoviny umístěno v obci Bosanska Krupa. Hlavním úkolem tohoto velitelství bylo zajistit spolupráci českého kontingentu s velitelstvím MND-SW v Banja Luce.⁹¹ Pro okamžité řešení požadavků a případné řešení krizové situace bylo české velitelství v přímém kontaktu s Generálním štábem AČR. Ve svěřeném prostoru zodpovědnosti český kontingent vykonával například tyto úkoly: Zajištění bezpečnosti pro návrat uprchlíků, pravidelné hlídkování a pozorování vytypovaných objektů a prostorů. Dále zajištění kontroly, odzbrojení a demobilizace jednotek zneprátených stran a pátrání po válečných zločincích a podobně. Důležitý byl také rozvoj spolupráce se zástupci místní samosprávy, s nevládními organizacemi a příslušníky mezinárodních úřadů působících ve svěřeném prostoru.⁹²

20. března 1997 byly do BaH přesunuty dva vrtulníky Mi-17 s odpovídajícím personálem. Jejich úkolem bylo vykonávat rekognoskační lety, vysazovat vzdušné a pozemní výsadky a přepravovat a zachraňovat nemocné. Pro zajímavost zde můžeme uvést, že za celou dobu působení osádky nalétaly celkem 2 188 hodin při 4 772 letech a přepravily 17 421 cestujících a 647 tun nákladu.⁹³ Dalšími úkoly, které český kontingent plnil, byly úkoly vykonávané společně s britskými bojovými jednotkami.⁹⁴

---

⁹⁰ Tamtéž

⁹¹ ⁹¹ Agentura vojenských informací a služeb, 2002: *Čeští vojáci v Bosně a Hercegovině v mírových operacích pod vedením NATO*. MO ČR, Praha 2002. Str. 49.

⁹² Agentura vojenských informací a služeb, 2002: *Čeští vojáci v Bosně a Hercegovině v mírových operacích pod vedením NATO*. MO ČR, Praha 2002. Str. 53.

⁹³ Tamtéž.

⁹⁴ Příklad těchto úkolů je uveden v příloze. Viz přílohu 3.

Vhodné je zmínit tzv. press day pořádaný českým velitelstvím. Během tohoto dne měli místní lidé možnost se seznámit s českými vojáky a přiblížit jim jejich úkoly a hlavně také jejich vlast – Českou republiku. Této akce se zúčastnilo téměř dvacet místních novinářů jak z BaH, tak i z Republiky srbské. V rámci operace SFOR byla toto vůbec první aktivita. Na základě dobré zkušenosti pak podobná setkání s místními organizovaly i ostatní národní kontingenty.⁹⁵ Co se týče dalšího styku s veřejností, u českého praporu byla vytvořena skupina pro styk s veřejností v rámci civilně-vojenské spolupráce (CIMIC – Civil-Military Cooperation). Příslušníci středisek CIMIC zabezpečovali návrat uprchlíků do svých původních domovů, zajišťování humanitární pomoci apod. Při tom spolupracovali například s českou organizací ADRA a s mezinárodními orgány, například s OHR (Úřad vysokého představitele OSN) a s UNHCR (Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky).⁹⁶

Co se týče nadcházejících komunálních voleb v Republice srbské, čeští vojáci se snažili zabránit konání nepovolených předvolebních mítinků monitorováním situace na komunikacích vedoucích do Banja Luky. Příslušníci českého praporu zajistili podmínky pro hladký průběh voleb tak, že během jejich konání 13. až 14. září 1997 nebyly zaznamenány žádné incidenty.

4.3.5. Dosažení cílů, úspěšnost mise

Kladně bylo hodnoceno již působení českých jednotek IFOR, předchůdců SFOR. Vyzdvížena byla především snaha vedoucí ke zvýšení interoperability s ostatními spojeneckými armádami.⁹⁷ Pokud by zde mělo být hodnoceno plnění úkolů českými vojáky, na základě dostupné literatury MO, je možné říci, že

---

⁹⁵ ⁹⁵ Agentura vojenských informací a služeb, 2002: *Čeští vojáci v Bosně a Hercegovině v mírových operacích pod vedením NATO*. MO ČR, Praha 2002. Str. 59.

⁹⁶ Agentura vojenských informací a služeb, 2002: *Čeští vojáci v Bosně a Hercegovině v mírových operacích pod vedením NATO*. MO ČR, Praha 2002. Str. 61.

⁹⁷ Usnesení Vlády České republiky ze dne 11. prosince 1996 č. 641. Dostupné online: <http://www.psp.cz/eknih/1996ps/tisky/t010600.htm>, citováno 5. 4. 2011.

úkoly byly plněny s vysokým nasazením a vojáci dělali to, co bylo v jejich silách.⁹⁸

4.3.6. Význam mise a k čemu přispěla

Z pohledu Mezinárodních vztahů bychom se však měli zaměřit na poněkud širší hodnocení. Operace Joint Guard přispěla k vytvoření podmínek, na které mohla navázat mise Joint Forge, označovaná také jako SFOR II, která se vyznačovala výrazně nižším počtem zapojených jednotek.⁹⁹ Mise SFOR skončila v roce 2004 a mohla na ní 2. prosince 2004 navázat mise ALTHEA pod patronátem EU. Byly tedy vytvořeny podmínky pro to, aby nad bezpečností této oblasti převzala od NATO kontrolu EU na základě dohod Berlín +. Považovat tyto operace za úspěšné však může být sporné. Na jednu stranu je zde vidět příklad fungování mezinárodní spolupráce, respektive celkem úspěšné fungování mezinárodních organizací. Nicméně po téměř 16-ti letech od podepsání Daytonské mírové smlouvy je v oblasti stále nutná vojenská přítomnost mezinárodních jednotek. Faktem je, že počet vojáků potřebných k zajištění bezpečnosti a stability se snižuje – po podepsání Daytonské mírové smlouvy bylo do mise IFOR vysláno přibližně celkem 60 000 vojáků,¹⁰⁰ kdežto do mise ALTHEA bylo v roce 2004 vysláno již jen přibližně celkem 7 000 osob.¹⁰¹ Mise jednoznačně vedou ke zvýšení a stabilitě v oblasti, je to však proces dlouhodobý vyžadující nemalé úsilí všech zúčastněných stran.

4.3.7. Proč byli čeští vojáci do mise vysláni

Zapojením AČR do mnohonárodnostních misí se jednoznačně zvyšuje její profesionalita a zlepšuje se jazyková vybavenost vojáků a jejich praktické

⁹⁸ Agentura vojenských informací a služeb, 2002: *Čeští vojáci v Bosně a Hercegovině v mírových operacích pod vedením NATO*. MO ČR, Praha 2002. Str. 57.

⁹⁹ Celkový počet vojáků všech zúčastněných zemí v opeaci Joint Forge byl zhruba 18 000. Agentura vojenských informací a služeb, 2002: *Čeští vojáci v Bosně a Hercegovině v mírových operacích pod vedením NATO*. MO ČR, Praha 2002. Str. 73.

¹⁰⁰ Operace EBOP, Euroactiv, 9. 9. 2005. <http://www.euroactiv.cz/bezpecnost-a-spravedlnost0/link-dossier/operace-ebop>, citováno 13. 4. 2011.

¹⁰¹ Tamtéž.

schopnosti při přípravě mírových misí NATO.¹⁰² Takže zde je možno říci, že z pohledu ČR zapojení českých vojáků přispělo k prohloubení spolupráce ČR s NATO a následné integraci ČR do NATO.

Operace Joint Guard ukázala, že Aliance je schopna spolupracovat s nečlenskými zeměmi NATO a že je připravena čelit novým, mnohostranným bezpečnostním rizikům v Evropě po skončení bipolární konfrontace.¹⁰³ Vyslání českých vojáků do této operace bylo jednoznačným vyjádřením ČR podílet se na bezpečnosti zemí bývalé Jugoslávie.

---

¹⁰² Usnesení Vlády České republiky ze dne 11. prosince 1996 č. 641. Dostupné online: <http://www.psp.cz/eknih/1996ps/tisky/t010600.htm>, citováno 5. 4. 2011.

¹⁰³ Server Planken.org, 24. 7. 1997. Operation Joint Guard. Dostupné online: <http://planken.org/balkans/sfor/operation-joint-guard> citováno 7. 4. 2011.

4.4. KFOR

Česká účast v operaci KFOR bude popisována na příkladech operací Joint Guardian, spolupráce česko-slovenského praporu a operace Joint Enterprise. Hodnocení bude provedeno komplexně.

Zdůvodnění výběru mise

Česká republika se dlouhodobě podílí na stabilitě Balkánu, po začlenění ČR do NATO se mohla ČR podílet ještě významněji. Mise KFOR byla prakticky první misí po vstupu ČR do NATO. Vzhledem k tomu, kolik do ní bylo vysláno českých vojáků, (viz kapitola charakteristika a členění misí) je považována za jednu z nejvýznamnějších misí v historii AČR.

4.4.1. KFOR, operace Joint Guardian

Situace v Kosovu je nestabilní a napjatá. Nadále hrozí propuknutí nového otevřeného konfliktu. Mezinárodní společenství se ve své snaze o řešení situace ocitá přímo v centru politických, etnických a náboženských nepokojů. Vývoj situace ukázal, že vybudování funkční občanské společnosti v Kosovu je složitý a dlouhodobý proces vyžadující nezbytně přítomnost vojenských sil mezinárodního společenství, včetně příspěvku České republiky. I nadále je potřebné resolutně odsuzovat a potlačovat jakékoliv projevy etnické nesnášenlivosti pocházející ze stran obou etnik

4.4.2. Politicko – bezpečnostní situace v oblasti v roce 1999

Co se týče bezpečnostní situace před vysláním jednotek KFOR, po leteckých útocích NATO¹⁰⁴ (které mimochodem neměli mandát RB OSN), byla podepsána Kumanovská dohoda mezi velitelstvím NATO a jugoslávskou

¹⁰⁴ Bombardování Kosova NATem, v čele s USA začalo 24. 3. 1999. K ukončení bombardování došlo 9. 6. 1999. Oficiálním motivem akce byla snaha ukončit konflikt mezi Jugoslávskou armádou společně s paravojenskými srbskými jednotkami a Osvobozenou armádou Kosova (UÇK).

armádou. Byly dohodnuty podmínky o stažení jugoslávských jednotek z Kosova a o příchodu jednotek KFOR. Bělehrad de facto ztratil kontrolu nad Kosovem, které spadlo pod kontrolu mise UNMIK (United Nation Mission in Kosovo). Navíc byl vytvořen pětikilometrový demilitarizovaný bezpečnostní pás kolem administrativních hranic se Srbskem.¹⁰⁵

4.4.3. Cíle před začátkem mise

Vyslání jednotek KFOR bylo v souladu s rezolucí RB OSN č. 2144 ze dne 10. června 1999. Hlavním úkolem tedy bylo podporovat misi OSN UNMIK a přispívat k vytváření bezpečnostní situace, dohlížet na mírové soužití etnik žijících v oblasti a přispět k rozvoji demokratické společnosti.

ČR do této operace přispěla vysláním 140 příslušníků AČR. Kontingent byl tvořen velitelstvím, sekcí součinnosti se štábem KFOR, 6. průzkumnou rotou a leteckou jednotkou. V průběhu roku 1999 docházelo k navyšování jednotek a k posilování bojových prvků roty o mechanizovanou četou a strážní družstvo, ustanoven byl operační štáb roty, došlo k vytvoření skupiny vojenské policie a skupiny pro civilně-vojenskou spolupráci (CIMIC).¹⁰⁶ Základna průzkumné roty se nacházela v prostoru mnohonárodní brigády STŘED, v obci Gornij Sibovac. Rota plnila úkoly v podřízenosti britského bojového uskupení, jehož velitelství se nacházelo v Podujevu na severozápadní části provincie Kosovo. Český kontingent plnil zadané úkoly v rámci mezinárodní brigády společně s kontingenty Finska, Norska, Švédska, Velké Británie, Ruska a Lotyšska.¹⁰⁷

K hlavní činnosti, které čeští vojáci vykonávali, bylo střežení kosovsko-srbské administrativní hranice o délce 42 km a monitorování veškeré činnosti na

¹⁰⁵Stýskalíková, V., Smekal, H. a kol., 2004: Analýza hlavních bezpečnostních problémů Srbska a Černé Hory a prognóza jejich vývoje do budoucna. in *Zahraniční a bezpečnostní politika vybraných zemí Balkánu*. Brno, 2004. Str. 47.

¹⁰⁶KFOR – mírová operace. 1999 - 2/2002, Kosovo, dostupné online: <http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=3709> Citováno 16. 4. 2011.

¹⁰⁷PSP ČR: Předkládací zpráva pro Poslaneckou sněmovnu a Senát Parlamentu České republiky. Vyhodnocení nasazení jednotek Armády České republiky v operacích JOINT FORGE na území Bosny a Hercegoviny a JOINT GUARDIAN na území SRJ – provincie Kosovo za období leden – červen 2000.

svěřeném úseku. Další důležitou činností bylo také zajišťování bezpečného návratu uprchlíků, jejich evidování a vytvoření podmínek pro obnovu mírového soužití obyvatel - kosovských Srbů a Albánců. Nutné bylo také zabezpečovat střežení a ochranu odloučených oblastí, které byly obývány srbskou menšinou.¹⁰⁸

V případě potřeby bylo vynucováno dodržování příměří a demilitarizace oblasti, respektive vytváření bezpečného prostředí pro fungování přechodné civilní správy. Jedním z nejnáročnějších úkolů byla obnova základních funkcí administrativy a v neposlední řadě měla podstatný význam také pomoc poskytovaná vládním a nevládním mezinárodním organizacím působícím v oblasti.¹⁰⁹ Namísto je zmínit například spolupráci civilně-vojenského týmu CIMIC s nadací Člověk v tísni při pomoci s rekonstrukcí školy v obci Hrlica.

Od roku 2008 bylo úkolem KFOR, schváleným ministrem obrany v červnu 2008, dohled a asistence nad rozpuštěním Kosovského obranného sboru (KPC – Kosovo Protection Force) a budování Kosovského bezpečnostního sboru (KSF – Kosovo Security Force).¹¹⁰

4.4.4. Česko-slovenský prapor

Počet vojáků byl v květnu 2001 navýšen na 400 osob. Od 19. února 2002 byl prostor zodpovědnosti praporu spravován společně se slovenskými jednotkami. Došlo k vytvoření česko-slovenského mechanizovaného praporu (KFOR II) o síle 500 mužů. Česko-slovenský prapor zde působil společně s prapory Velké Británie, Norska, Švédka a Finska. Hlavním úkolem česko-slovenského praporu bylo nadále dohled nad dodržování rezoluce OSN č. 1244

¹⁰⁸ KFOR – mírová operace. 1999 - 2/2002, Kosovo, dostupné online: <http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=3709>, citováno 16. 4. 2011.

¹⁰⁹ PSP ČR: Předkládací zpráva pro Poslaneckou sněmovnu a Senát Parlamentu České republiky. Vyhodnocení nasazení jednotek Armády České republiky v operacích JOINT FORGE na území Bosny a Hercegoviny a JOINT GUARDIAN na území SRJ – provincie Kosovo za období leden – červen 2000.

¹¹⁰ Senát Parlamentu ČR 2009: Usnesení Senátu Parlamentu České republiky. Informace o nasazení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2008 ze schůze dne 2009. Dostupné online: <http://www.senat.cz/xqw/webdav/pssenat/original/52542/44648> Citováno 10. 4. 2009.

respektive zajistit mírové a bezpečné prostředí soužití všech etnik a umožnit demokratický rozvoj společnosti. Dohled nad dodržováním rezoluce byl vykonáván pomocí nepravidelných prohledávacích operací, boje s organizovaným zločinem, zvládnání nestandardních události, demonstrací, doprovod osob a automobilů a v neposlední řadě výcvik a dohled nad kosovským ochranným sborem.

Hlavní úkol zůstal nicméně stejný, jen došlo k rozšíření a ke spolupráci se slovenskými vojáky. Zpočátku fungování ČR přispěla počtem 400 vojáků a SR 100 vojáků, což tedy byla již plná síla mechanizovaného praporu. 28. března 2002 došlo také k rozšíření prostoru zodpovědnosti česko-slovenského praporu, prapor působil nyní na čtyřech základnách Šajkovac, Sekirač, Gazela Lines a Gates 3.

Od začátku února do 22. července 2002, se na základnách vystřídal celkem šest česko-slovenských praporů. Během působení jednotlivých praporů docházelo ke zvětšení prostoru zodpovědnosti (až na 1150 km²) a k prodloužení délky úseku střežené hranice, který se nakonec ustálil na délce 104 km. Nejvíce vypjatá byla zřejmě situace v druhé polovině března 2004, v období působnosti 4. česko-slovenského praporu. Kromě plnění standardních každodenních úkolů museli vojáci čelit násilným útokům kosovských Albánců proti srbské menšině a zabraňovat vypalování srbských obydlí a ničení srbských národních kulturních památek. Nutná byla evakuace stovek kosovských Srbů z jejich domovů do bezpečí a doprovod. Střeženy musely být některé srbské kostely a dokonce i památník na Kosově poli. Vojákům KFOR se tak podařilo zastavit dosud nejhorší projev etnické nesnášenlivosti od konce kosovského konfliktu od roku 1999.¹¹¹

---

¹¹¹ KFOR II - Česko-slovenský prapor, od 2/2002, Kosovo, 2 400 příslušníků
<http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=3711>

4.4.5. Operace Joint Enterprise

Od dubna 2005 byla operace Joint Guardian přejmenována na Joint Enterprise. K 1. 8. ČR převzala od Finska roli tzv. vedoucího státu struktur Mnohonárodní brigády Střed. Pro AČR to byl historicky první úkol tohoto typu, náročnosti a rozsahu, kdy české jednotky byly v pozici vedení. V té době současně Mnohonárodní brigády Střed tvořili jednotky z ČR, Slovenska, Finska, Švédska a Lotyšska. Čeští vojáci plnili tento prestižní úkol se ctí. Hlavním úkolem zůstává nadále monitorování kosovsko-srbské hranice a zajištění bezpečnosti obyvatelstva proti hrozbě útoků extremistických radikálních skupin. V současné době působí v Kosovu již 16. kontingent AČR. Počet vojáků byl však omezen, došlo k postupnému stažení jednotek. I když počet příslušníků je do počtu 550, většina z nich je však rozmístěna v záloze na posádkách v ČR a určena k případnému rychlému nasazení a poměrně malá část (okolo 93 lidí) tvoří strukturu organizačního jádra v Kosovu.¹¹² V roce 2012 a 2013 se předpokládá působení jen 15 osob na vedení ve štábech KFOR v Kosovu.¹¹³

4.4.6. Dosažení cílů, úspěšnost mise

Již v průběhu operace byla vojensko– politická situace v prostoru zodpovědnosti české jednotky hodnocena jako nejkolidnější z celého území Kosova.¹¹⁴ Při analýze plnění úkolů je obtížné narazit na příklady negativních informací. Nějaký významný neúspěch nebyl zaznamenán. Čeští vojáci získali řadu výtečných hodnocení i z velení KFOR.¹¹⁵ Otázkou je, do jaké míry jsou oznámení o obdržení výtečných hodnocení známkou kvalitního plnění uložených úkolů či jen PR mise KFOR.

¹¹² Tamtéž.

¹¹³ Návrh na působení sil a prostředků rezortu MO v zahraničních operacích v letech 2011 a 2012 s výhledem na rok 2013

¹¹⁴ PSP ČR: Předkládací zpráva pro Poslaneckou sněmovnu a Senát Parlamentu České republiky. Vyhodnocení nasazení jednotek Armády České republiky v operacích JOINT FORGE na území Bosny a Hercegoviny a JOINT GUARDIAN na území SRJ – provincie Kosovo za období leden – červen 2000.

¹¹⁵ Armáda ČR 10. 12. 2011, Rotace příslušníků velení KFOR. Dostupné online: <http://www.mise.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/rotace-prislusniku-velitelstvi-kfor-51799/>

4.4.7. Význam mise a k čemu přispěla.

Význam mise a její přínos během celého jejího trvání až dodnes je s odstupem času lepší hodnotit spíše z obecnějšího pohledu. Otázkou nicméně zůstává, do jaké míry jsou dostupná hodnocení bezmála 11 let trvajících mise objektivní. Bylo by například možné hodnotit zvlášť operaci Joint Guardian a zvlášť operaci Joint Enterprise. Navíc operace Joint Enterprise stále probíhá. I tak je však možné určité závěry vyvozovat. Od doby vypuknutí kosovské krize uplynula již relativně dlouhá doba, Kosovo prošlo poměrně zásadním vývojem. Patrně nejvýznamnějším milníkem, bylo jednoznačně vyhlášení nezávislosti Kosova dne 17. února 2008. Posuzování nezávislosti Kosova nebylo pro účely této práce vymezeno, ačkoliv tento akt vyvolal poměrně značnou diskuzi v Mezinárodních vztazích. Nicméně KFOR k vyhlášení nezávislosti nepřímo přispělo, je tedy nutné se k tomu faktu vyjádřit. Co se týče působení jednotek KFOR, jejich vliv na vyhlášení nezávislosti je zřejmý. V zájmu všech zúčastněných stran je stabilita celého regionu a od doby vyhlášení nezávislosti lze celkový vývoj hodnotit pozitivně. Navíc perspektiva zemí západního Balkánu do EU a NATO představuje značně stabilizační faktor. Ačkoliv země se stále potýká se značnými politickými, sociálními i hospodářskými problémy, žádné pesimistické scénáře o budoucím vývoji se zatím nepotvrdily.¹¹⁶ Podle prohlášení Senátu ČR z roku 2009, zůstává situace v oblasti Západního Balkánu složitá, nicméně je stabilní.¹¹⁷ To vše díky usilovné spolupráci mezinárodních organizací působících v této oblasti. Mise UNOMIK, dohlížející nad vytvářením přechodných demokratických samosprávných institucí, však po vyhlášení nezávislosti nemohla vykonávat dále svůj mandát. Byla proto nahrazena misí EU EULEX,¹¹⁸ mající záštitu rezoluce RB OSN č. 1244 z roku 1999.¹¹⁹ Pokud tedy

¹¹⁶Parlament ČR, Senát, 2010: Návrh na působení sil a prostředků rezortu MO v zahraničních operacích v letech 2011 a 2012 s výhledem na rok 2013

¹¹⁷ Senát Parlamentu ČR 2009: Usnesení Senátu Parlamentu České republiky. Informace o nasazení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2008 ze schůze, k informaci o nasazení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2008.

¹¹⁸ Mise UNMIK byla nahrazena misí EULEX 9. prosince 2008. EULEX poskytuje technicko-poradní podporu kosovským institucím při posilování politické nezávislosti, justice, policie atd.

byly jednotky KFOR do oblasti vysílány kvůli podpoře této rezoluce, jejich vliv na nezávislost Kosova je nezpochybnitelný. Z širšího pohledu je možné říci, že operace NATO KFOR přispěla k nezávislosti Kosova. Nicméně faktem je, že tento stav nebyl cílem této mise.

Problémem do budoucna by však mohlo být stanovisko srbské strany, která nezávislost Kosova považuje za nelegální. Za zkoušku bezpečnostní stability oblasti by se dalo považovat vynesení poradního stanoviska Mezinárodního soudního tribunálu v Haagu (ICJ) ze dne 22. července 2010, který měl za úkol posoudit, zda-li je vyhlášení nezávislosti v souladu s mezinárodním právem. Dle tohoto stanoviska vyhlášený akt nebyl v nesouladu s mezinárodním právem ani s rezolucí RB OSN č. 1244. Od té doby nebyl zaznamenán žádný výraznější incident mezi oběma etniky. Podle vlády ČR je za významnější aspekty ohrožující bezpečnostní situaci se dá považovat vysoká míra korupce, nezaměstnanost, organizovaný zločin, slabý ekonomický, sociální a politický vývoj, které se dotýkají obyvatelstva bez rozdílu etnik. Jih Kosova se dá považovat prakticky za konsolidovaný, nicméně některé severní části nemá kosovská správa plně pod kontrolou. Ty jsou možným zdrojem napětí. Díky tomuto je situace v Kosovu hodnocena jako stabilní, leč křehká.¹²⁰ Ačkoliv vedení KFOR začíná s postupným stahováním jednotek, respektive přechází na program tzv. odstrašující přítomnosti (detergent presence) je působení jednotek KFOR nadále nutné i po téměř 11 letech od vypuknutí kosovské krize. Taktéž vláda ČR se domnívá, že operace KFOR by měly být Aliancí nadále podporovány.¹²¹ Co se týče významu mise pro AČR – zde bylo jednoznačně prokázána spolupráce ČR s NATO a snaha ČR přispět k vytváření bezpečnosti a stability.

---

¹¹⁹ Senát Parlamentu ČR 2009: Usnesení Senátu Parlamentu České republiky. Informace o nasazení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2008 ze schůze dne 2009.

k Informaci o nasazení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2008

¹²⁰ Návrh na působení sil a prostředků rezortu MO v zahraničních operacích v letech 2011 a 2012

s výhledem na rok 2013

¹²¹ Tamtéž.

4.4.8. Proč byli čeští vojáci do mise vysláni.

To, že bylo v Kosovu zapotřebí mezinárodních vojenských sil, je zřejmé z výše uvedeného textu. Otázka je spíše myšlena tak, proč do Kosova byli vysláni příslušníci AČR a ne příslušníci armády jiné spojenecké země. Zde je namísto říci, že ČR se na zajišťování bezpečnosti a stability v jihovýchodní Evropě jakožto člen Aliance podílí dlouhodobě. Cílem ČR je dosáhnout v tomto regionu mírového uspořádání, jeho řádnou integraci do euro-atlantických struktur a zapojení těchto států do PfP a dosáhnout vysokého stupně ekonomické a politické spolupráce. Navíc stabilita a bezpečnost Balkánu je významná pro bezpečnost a stabilitu celé Evropy. Jedním z nástrojů prosazování této politiky je mise KFOR.¹²² Významná je i mezinárodní spolupráce v této misi, zejména spolupráce se Slovenskem v průběhu realizace česko-slovenského praporu. Zapojení Slovenské republiky do KFOR výrazně přispělo k připojení Slovenska do NATO.

---

¹²² MZV ČR 2001: Zpráva o zahraniční politice ČR. Dostupné online: www.mzv.cz/public/fb/fe/d5/13970_14945_Zahr.pol._I.doc

4.5. ISAF

Mise ISAF neboli International Security Assistance Force je podpořena rezolucí OSN č. 1386 z roku 2001, která zmocňuje síly ISAF asistovat afghánské prozatímní vládě (Afghan Transitional Authority), při zajišťování bezpečnosti. ISAF bylo ustanoveno po dvouměsíčních válečných operacích, vedenými Spojenými státy a Velkou Británií. V prosinci 2001 se sešla v Bonnu konference na naléhání RB OSN, která dala mandát k operaci ISAF. Nejprve bylo ISAF realizováno v oblasti Kábulu, postupně se však rozšiřovalo do dalších oblastí Afghánistánu. Rozšíření působnosti ISAF na celém území Afghánistánu bylo ustanoveno po dvou letech trvání operace a to rezolucí č. 1510 v roce 2003. Další prodloužení bylo schváleno rezolucí RB OSN č. 1707 z roku 2006. Jednalo se o první operaci NATO mimo území Evropy.

Z počátku se do operace zapojilo na 6 500 vojáků, nicméně počet musel být vzhledem ke zhoršení bezpečnostní situace navýšen a v prosinci 2010 dosáhl dokonce počtu 130 000 osob z celkem 48 zemí. Operace ISAF má podporu všech 28 členských států NATO.¹²³ Faktem také je, že ISAF je v současné době největší a nejvýznamnější zahraniční operací NATO.

4.5.1. Zdůvodnění výběru mise

Mise byla vybrána pro účely této práce zejména proto, že Afghánistán je v současné době prioritou Severoatlantické aliance a tudíž je i prioritou pro ČR. Bezpečnost Afghánistánu je důležitá především k zajištění globální bezpečnosti a k eliminaci hrozeb mezinárodního terorismu. Provinční rekonstrukční týmy představují příklad mezinárodní spolupráce 48 zemí v boji proti mezinárodnímu terorismu. Důležité je se zmínit, že ČR se v Afghánistánu zapojuje i do operace Trvalá svoboda, která je reakcí na útoky z 11. září 2001. ČR do této mise vyslala 601. skupinu speciálních ozbrojených sil. Operace Trvalá svoboda je neméně důležitá než ISAF (alespoň z pohledu této práce), pro účely této práce však

---

¹²³ISAF, Natoaktual, http://www.natoaktual.cz/na_zpravy.asp?y=na_zpravy/mise_isaf.htm

postačuje jedna mise v tomto regionu. Ačkoliv mise ISAF není deklarována jako ztělesnění boje proti terorismu, má úkol zajistit bezpečnost a stabilitu Afghánistánu a podporovat operaci Trvalá svoboda. Její poslání by se dalo charakterizovat mj. jako podpora boje proti terorismu.

4.5.2. Politicko - bezpečnostní situace v oblasti.

Co se týče politicko-bezpečnostní situace v Afghánistánu, tak zde bude opravdu stručný popis. Popis celé situace by svým rozsahem mohl vydávat na celou bakalářskou práci. Důležité je pouze přiblížit, proč měly být jednotky ISAF do oblasti vyslány. V podstatě všechny konflikty v průběhu historie Afghánistánu se potýkají se stejnými problémy – náročnost terénu a klimatických podmínek, které vzhledem ke geografické rozlehlosti země prakticky znemožňovaly ovládat najednou celé území země jakoukoliv centrální vládou. Také geografická poloha Afghánistánu nevěští příliš dobrý osud, díky své strategické poloze byl Afghánistán bojištěm mnoha střetů světových velmocí. V neposlední řadě je problémem jeho etnická roztržičnost a neexistence národního státu Afghánistán. Co se týče bezpečnostní situace po teroristických útocích v září 2001, důležité je připomenout, že událostmi 11. září 2001 byl poprvé naplněn článek pět Washingtonské smlouvy. Do Afghánistánu byla pod velením USA vyslána protiteroristická mise Trvalá svoboda (Operation Enduring freedom - OFP), která je vojenskou reakcí na útoky z 11. září 2001. OFP probíhá v souladu rezoluce RB ONS (č. 1368/2001, č. 1373/2001 a č. 1378/2001) a s oficiálním souhlasem afghánské vlády. Cílem operace Trvalá svoboda je eliminace teroristů a jejich podporovatelů na území Afghánistánu.¹²⁴ Podle odborníka na problematiku terorismu Rod Thortona byl americký zásah v roce 2001 nezbytný. Nicméně zdánlivým vítězstvím a svržením režimu Talibanu vzniklo bezpečnostní vakuum, které bylo třeba okamžitě něčím vyplnit. Protože nebylo na území Afghánistánu dostatek spojeneckých jednotek, bylo bezpečnostní vakuum vyplněno zpět Talibanem. Jelikož se Taliban reprezentuje jakožto vůdce džihádu proti západní

---

¹²⁴ Parlament ČR, Senát, 2009 :Návrh usnesení Senátu Parlamentu České republiky ze schůze dne 2009 k Informaci o nasazení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2008.

okupaci, vzniká v Afghánistánu začarovaný kruh – čím více západních jednotek bude do země posláno, tím více to vygeneruje Talibanců, kteří budou mít podporu islámských vůdců z celého světa v džihádu. Podle Thortona je důsledkem současné napjaté situace podcenění situace po svržení režimu Talibanu – do této operace mělo hned zpočátku být nasazeno mnohem více vojáků, kteří by vyplnili bezpečnostní vakuum a zabránili by další rebelii. Přítomnost západních vojáků v oblasti bude nutná ještě dlouhou dobu. Jisté je, že přemoci Talibance lze jen dlouhodobým procesem, následnými investicemi, výcvikem jednotek, vzděláním atd.¹²⁵ I to se však bude potýkat s nemalými problémy – mezinárodní vojenská přítomnost v Afghánistánu je podle názoru amerického vojenského experta Barnetta R. Rubina místními chápána jako okupace a proto nemůže být nikdy přijata.¹²⁶

4.5.3. Cíle před začátkem mise

Zde budou představeny hlavní úkoly mezinárodních jednotek ISAF. AČR se ISAF zúčastnila zatím prostřednictvím několika dílčích operací (viz níže). Vzhledem k tomu, že ISAF je v této práci popisováno spíše obecně, než jako rozbor dílčích operací, mohlo by představování cílů každé dílčí operace v této podkapitole působit poněkud nepřehledně. Proto jsou cíle, respektive úkoly jednotlivých operací představovány v podkapitole Průběh mise společně s prezentovanou operací.

Hlavním úkolem operace ISAF je udržování bezpečnosti, asistence afghánské vládě, mezinárodnímu společenství a podpora operace Trvalá svoboda. ISAF má dohlížet na konání svobodných a rovných voleb, šíření práva a obnovu země. Rovněž má podporovat afghánské úřady a zajišťovat bezpečnost. Operace ISAF funguje na těchto principech: plnění a podpora dlouhodobých

¹²⁵Rozhovor s Rod Thorntonem, Afghánské síly se rozplynou, až půjde do tuhého, míní expert. 28. 12. 2010. Natoaktual http://www.natoaktual.cz/afghanske-sily-se-rozplynou-az-pujde-do-tuheho-mini-expert-na-konflikty-1ao-/na_zpravy.asp?c=A110103_160755_na_zpravy_m02 Citováno 13. 4. 2011.

¹²⁶RUBIN, B, 2007: Saving Afghanistan. Taliban Resurgent. in *Foreign Affairs*. January-February 2007, Vol. 86, No. 1, str. 57.

závazků, podpora posílení afghánského vedení a zodpovědnosti, komplexní přístup mezinárodního společenství dohromady s civilním a vojenským úsilím a zvýšená podpora a spolupráce s okolních států, zejména Pákistánu.¹²⁷

4.5.4. Průběh mise.

Program ISAF byl vytvořen v souladu s Bonnskou konferencí v prosinci 2001. ISAF byla vytvořena pro podporu afghánské prozatímní vlády, s mandátem OSN. Byl vytvořen most mezi Afghánským prozatímním velením, asistenční misí OSN UNAMA a ISAF. Zpočátku se ve vedení operace střídaly jednotlivé země v rotacích po šesti měsících. Poté, co ve vedení byla nejprve Velké Británie, Turecko, a následně Německo s Nizozemím, převzala od 11. října 2003 vedení operace Severoatlantická aliance. Aliance se stala zodpovědnou za velitelství, koordinaci, plánování a zabezpečení. Převzetí zodpovědnosti NATO představovalo ukončení opakujícího se problému s hledáním státu, který by byl ochoten vedoucí funkci převzít. Tím byla zároveň zaručena kontinuita a byla otevřena možnost pro větší zapojení malých států do této operace.¹²⁸

AČR se do operací ISAF zapojuje prostřednictvím několika dílčích operací. České provinční rekonstrukční týmy se vyznačují především humanitárními operacemi. Jedná se hlavně o polní nemocnice, chirurgický tým, vojenskou policii, chemické jednotky a jednotky mající na starosti zabezpečení. Jedná se tedy zatím o čtyři dílčí operace AČR (viz níže). AČR se realizovala v misi ISAF od května 2002 do února 2003 vysláním kontingentu polní nemocnice. Významnou účast dále představovalo čtyřměsíční působení ve vedoucí funkci provozu a zabezpečení mezinárodního kábulského letiště. Od prosince 2007 do března 2009 zabezpečovali čeští vojáci bezpečnost nizozemské

¹²⁷ Severoatlantická aliance, strategická vize ISAF. Dostupné online: http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_8444.htm citováno 13. 4. 2011.

¹²⁸ Afghanistan international security assistance force, dostupné online: <http://www.isaf.nato.int/history.html> citováno 13. 4. 2011.

základy Camp Hadrian v provincii Uzurgán. A zatím posledním působením českého rekonstrukčního týmu byl pobyt polní nemocnice, chemické jednotky, vojenské policie a vrtulníkové jednotky na kábulském letišti od dubna 2007 do prosince 2008. Nyní bude následovat popis těchto operací:

Poprvé se jednotky AČR zapojily do operace ISAF v květnu 2002, kdy byl do Afghánistánu vyslán kontingent skládající se z 6. polní nemocnice, čtyř ochrany a skupiny Vojenské policie v počtu 269 osob. Celý kontingent byl pod přímým velením mezinárodních jednotek ISAF. Od ledna 2003 zde působil také polní chirurgický tým skládající se z 11 příslušníků. Čeští vojáci zde v první etapě skončili 13. února 2003.¹²⁹

Další českou významnou účastí ve vojenských operacích na území Afghánistánu bylo čtyřměsíční působení ve funkci lead nation na kábulském letišti (Kabul International Airport - KAIA). Jednalo se o historicky první nasazení AČR ve vedoucí roli na území Afghánistánu. Na kábulském letišti nicméně čeští vojáci působili v omezené míře již od března 2004. Jejich úkolem byla především spolupráce s ostatními kontingenty při zajišťování bezpečnosti letiště, ale také meteorologické a ženíjní zabezpečení a likvidace nevybuchlé munice. Významné pro ně bylo převzetí velení v prosinci 2006. S tím jim začaly nové a náročnější úkoly, kde se projevila schopnost a profesionalita AČR. Velitelství NATO na KAIA odpovídalo za komplexní zabezpečení letiště, tedy zajištění provozu letiště ve prospěch mezinárodních vojenských operací a civilního letového provozu. Pod české velení zde spadalo přibližně 500 vojáků a specialistů na letový provoz z 20 členských států NATO. AČR zde byla zastoupena v počtu 67 příslušníků.

Od konce roku 2007 do března 2009 působil v afghánské provincii Uzurgán 63 příslušníků AČR. Jejich úkolem bylo střežit nizozemskou základnu Camp Hadrian. Čeští vojáci zde působili společně se 400 dalšími nizozemskými

---

¹²⁹ISAF - mírová operace (nemocnice), od 24/4 2002 do 28/1 2003, Afghánistán, 269 příslušníků, dostupné online: <http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=3710>, Citováno 18. 4. 2011.

a francouzskými kolegy. Hlavním úkolem jednotky bylo zajištění vstupu na základnu a její ochrana a obrana z venku. Dalším úkolem bylo také zabezpečení prostoru pro přistávání vrtulníků. Česká jednotka byla pro tyto úkoly mimo jiné vybavena dvěma vozidly s lafetovanými kulomety a ručními zbraněmi (např. dýmavnice apod.) Tato strážní jednotka byla zodpovědná také za koordinaci činnosti s příslušníky Afghan Security Guard (ASG) a dovoz materiálu na jejich základny, které se nacházely přibližně do 10 km od základny Camp Hadrian.¹³⁰

Od dubna 2007 do prosince 2008 působil na již výše zmiňovaném letišti v Kábulu 5. kontingent české polní nemocnice, chemický odřad, meteorologická jednotka a vojenská policie. 5. kontingent byl tvořen především příslušníky 7. polní nemocnice, zástupci velitelství nemocniční základny, 6. polní nemocnice, fakulty vojenského zdravotnictví a ostatních složek vojenské služby. Dohromady kontingent představoval počet 105 osob, z toho 13 příslušníků tvořilo chemickou jednotu a 76 příslušníků tvořilo polní nemocnici. Dále zde byli přítomni tři příslušníci vojenské policie, osm členů skupiny OMLT (Operational Mentoring Liaison Team) a skupina čtyř až pěti meteorologů, kteří se zapojovali do řízení vzdušných operací.

Hlavními operačními úkoly této polní nemocnice bylo poskytování zdravotnického zabezpečení spojeneckým vojákům působícím v prostorách KAIA, převoz pacientů, vytváření výjezdních týmů pro případ hromadných ztrát, vykonávání preventivní a veterinární péče a podílení se na vzdělávání a výchově personálu afghánské armády a bezpečnostních sil.

Co se týče protichemického odřadu, jeho jednotku tvořili profesionálové vyčlenění z 311. praporu radiační chemické a biologické ochrany z Liberce. Náplní jejich práce bylo vykonávání vysoce specifických úkolů, které se týkali chemického zabezpečení, respektive vyhodnocování radiační, biologické a chemické situace a identifikace radioaktivních a toxických látek.

---

¹³⁰Mise ISAF – český kontingent v provincii Uzurgán, dostupné online: <http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=11451> citováno 13. 4. 2011.

Co se týče skupiny OMLT, tu tvořila skupina pilotů a techniků, jejichž úkolem bylo cvičit příslušníky afghánských ozbrojených sil v údržbě a pilotáži vrtulníků Mi-17 a Mi24. Tyto stroje byly z vlastnictví AČR předány vládě Afghánistánu jako dar.

Co se týče meteorologické skupiny, ta pracovala v nepřetržitém směnném provozu a měla za úkol zajistit meteorologické zabezpečení vzdušných i pozemních operací ISAF. Taktéž měla za úkol vzdělávat afghánské meteorology. Poslední jednotkou, která se v této dílčí operaci realizovala, byla vojenská policie, která zabezpečovala ochranu osob kontingentu, zejména při přesunech mimo základnu letiště. Dále zajišťovala pořádkovou službu a kontrolu zákonů, nařízení a rozkazů.¹³¹

ČR se významně zapojovala v Afghánistánu také činností PRT týmů (Provin). V afghánské provincii Lógar byla zahájena činnost českého týmu 19. března a je plánována do února 2011. V současné době zde operuje již 7. jednotka AČR společně s civilními experty. Od června byl změněn název z „kontingent“ na „jednotka AČR PRT ISAF“. Jednotka se skládá z vojenské a civilní části, celkem je tvořena 293 příslušníky.

Vojenská složka českého PRT týmu je tvořena vojáky ze 43. výsadkového mechanizovaného praporu z Chrudimi. Doplněna je specialisty z další 28 útvarů a zařízení AČR. Vojenská složka má za úkol likvidovat nevybuchlou municí a výbušniny.

Co se týče civilní složky, tu tvoří skupina odborníků, kteří se podílejí na realizaci rekonstrukčních projektů.¹³² V roce 2009 byla civilní složka tvořena deseti civilními experty, kteří se zabývali rekonstrukčními činnostmi v oblastech

---

¹³¹ Více viz ISAF Polní nemocnice a chemický odřad – do prosince 2006. dostupné online: <http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=12573> citováno 13. 4. 2011.

¹³² Armáda ČR, Afghánistán, Lógar PRT (ISAF), dostupné online: <http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/afghanistan-logar/afghanistan-logar-prt-isaf-15924/> Citováno 12. 4. 2011.

školsství, zemědělství, zdravotnictví, vodohospodářství, zdravotnictví, bezpečnosti, infrastruktury a podpory nezávislých médií a práv žen.¹³³

4.5.5. Zda bylo těchto cílů dosaženo, respektive zda bylo mise úspěšná.

Zde se dá opět hodnotit v několika dimenzích. Prvním je hodnocení dílčích úkolů českými vojáky, tedy zda čeští vojáci dostali svému závazku plnit zadané úkoly v rámci jednotlivých operací. Další dimenzí je, zda české kontingenty přispěly k posílení ISAF. Celý mezinárodní význam ISAF – bude popsán v další kapitole.

Zapojení prostředků MO ČR je v současné době plně v souladu se strategií NATO (Comprehensive Strategic Political Military Plan, CSPMP), které se opírá o tři pilíře: podpora rekonstrukce a obnovy země, výstavba afghánských bezpečnostních sil a podpora nasazených sil (zejména vrtulníkové jednotky). Co se týče PRT týmů v Lógaru, českým civilním expertům se podařilo dokončit řadu projektů mj. v oblastech školství, zdravotnictví, bezpečnosti, dopravní infrastruktury, vodohospodářství a možnosti využití energie.¹³⁴

Jako doplňující informaci je možné zmínit i příspěvky ČR do svěřeneckých fondů a iniciativ souvisejících s aktivitami mezinárodních společenství v Afghánistánu, do těchto aktivit ČR přispěla v závěru roku 2009: Svěřenecký fond NATO na podporu Afghánské armády (ANA Trust Fund) – 2,6 mil. Kč; Svěřenecký fond OSN na podporu Afghánské policie (UN Law and Order Trust Fund – Afghanistan. LOTFA) – 2,6 mil. Kč a Afghánský Národní program solidarity (National Solidarity Programme) – 4 mil. Kč.¹³⁵

¹³³ MZV ČR 2010: Zpráva o zahraniční politice ČR 2009. MZV ČR 2010. Str. 110.

¹³⁴ MZV 2010: Perspektivy české účasti České republiky na stabilizaci Afghánistánu. MZV ČR 2010.

¹³⁵ MZV ČR 2010: Zpráva o zahraniční politice ČR 2009. MZV ČR 2010. Str. 110.

4.5.6. Význam mise a k čemu přispěla.

Posouzení, jakou měrou přispívá ISAF k bezpečnostní stabilitě zde bude spíše z obecnějšího pohledu. O úspěchu, respektive neúspěchu ISAF i operace Trvalá svoboda existují ve společnosti protichůdné názory. Ačkoliv v Afghánistánu přetrvává řada prakticky neřešitelných problémů, faktem je, že byla v roce 2008 vybudována řada nových afghánských institucí, byly vytvořeny potřebné orgány státní správy, na přelomu let 2003 – 2004 byla schválena ústava, poté proběhly prezidentské volby a v roce 2005 parlamentní a provinční volby. Co se týče voleb, ty byly Americko-Afghánským managementem voleb pokládány za úspěch, především díky tomu, že ozbrojené složky Talibanu jejich průběh nenarušily.¹³⁶

Celý program byl realizován na základě plánu pro rekonstrukci země tzv. Afghanistan Compact (AC), na jehož plnění dohlíželi právě jednotky ISAF.¹³⁷ Jako úspěch se dá označit zapojení sousedských zemí Afghánistánu do boje proti terorismu – v červnu 2009 navštívil pákistánský prezident poprvé velitelství NATO v Bruselu a vyjádřil podporu boje proti terorismu, což bylo realizováno vysláním pákistánských jednotek do boje s Talibanem. Podél pákistánské hranice dochází také k otevírání pohraničních koordinačních center a byl otevřena tzv. Tripartitní komise pro jednání mezi ISAF, ANSF a pákistánskou armádou. Byla také otevřena tzv. severní zásobovací cesta ISAF přes Rusko.¹³⁸ Podle závěrů mezinárodní konference v Kábulu, by měly afghánské bezpečnostní složky převzít odpovědnost za bezpečnost v jednotlivých provinciích do roku 2014.¹³⁹ Vzhledem k přetrvávajícím problémům není rozumné, aby se začalo stahovat k

¹³⁶ Ghufuran, N., 2005: Afghanistan in 2005: The Challenges of Reconstruction, in Asian Survey, Vol. 46, No. 1 (January/February 2006), 86, University of California Press 2005, Dostupné online: <http://www.jstor.org/stable/10.1525/as.2006.46.1.85>, citováno: 21. 4. 2011

¹³⁷ Parlament ČR, Senát, 2010: Návrh na působení sil a prostředků rezortu MO v zahraničních operacích v letech 2011 a 2012 s výhledem na rok 2013.

¹³⁸ MZV ČR 2010: Zpráva o zahraniční politice ČR 2009. MZV ČR 2010. Str. 109.

¹³⁹ Balcar, J., 22. 7. 2010: Mezinárodní konference o Afghánistánu, Literky.cz, dostupné online: <http://www.literarky.cz/svet/88-svet/2587-mezinarodni-konference-o-afghanistanu> Citováno 12. 4. 2011.

určitému datu. Vyřešení afghánské otázky je otázka generací.¹⁴⁰ Problémem může být to, že rekonstrukce Afghánistánu s sebou přináší prvky západních hodnot - což nemusí být v islámské společnosti dobře přijato. Na závěr je možné konstatovat, že intervence (v tomto případě zdánlivá porážka Talibanu) je snazší, než následná stabilizace konfliktu a post-konfliktní rekonstrukce. Cílem by mělo být situaci stabilizovat do té míry, že ani po odchodu intervenčních vojsk se současné problémy zpátky nevrátí. To bude zajisté vyžadovat ještě vyžadovat nemalé úsilí.

4.5.7. Proč byli čeští vojáci do mise vysláni.

Co se týče působení českého kontingentu v provincii Uzurgán na nizozemské základně, sem byli čeští vojáci vysláni poté, co Nizozemsko oficiálně požádalo o pomoc spojenecké země, jelikož mělo nedostatek vojáků pro ochranu PRT základen. Podle MO Česko vyjádřilo solidaritu se spojenci a rozhodlo se je podpořit vysláním 63 vojáků na nizozemskou základnu. Česká republika se hodlá zapojit v příštích letech vysláním expertních poradců afghánské vládě. Důraz bude také kladen na budování institucí, podporu dobrého vládnutí a práva.¹⁴¹ Dalo by se říci, že čím více se jednotlivé země v operacích NATO angažují, tím větší získávají v Alianci vliv.¹⁴²

Co se týče českého PRT týmu, důvodem rozhodnutí o zřízení bylo posílit účast ČR na obnově Afghánistánu. Vedením vlastního PRT týmu ČR zefektivnila nasazení vlastních sil v oblasti. Nezbytným předpokladem pro dosažení úspěchu rekonstrukce a stabilizaci země je propojení vojenských a civilních aktivit.¹⁴³

¹⁴⁰ Rozhovor s Rod Thorntonem, Afghánské síly se rozplynou, až půjde do tuhého, míní expert. 28. 12. 2010. *Natoaktual* http://www.natoaktual.cz/afghanske-sily-se-rozplynou-az-pujde-do-tuheho-mini-expert-na-konflikty-1ao-/na_zpravy.asp?c=A110103_160755_na_zpravy_m02 Citováno 13. 4. 2011.

¹⁴¹ MO ČR, 2009: Perspektivy účasti české republiky na stabilizaci Afghánistánu 2010 – 2012. Praha, 2009. Str. 3.

¹⁴² Urbanovská, J.: 4. 5. 2009: Mise nováčků po deseti letech členství v NATO. *Natoaktual*, dostupné online: http://www.natoaktual.cz/mise-novacku-po-deseti-letech-clenstvi-v-nato-fn9-/na_analyzy.asp?c=A090504_090638_na_analyzy_m02, citováno 12. 4. 2011.

¹⁴³ Armáda ČR, Afghánistán, Lógar PRT (ISAF), dostupné online: <http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/afghanistan-logar/afghanistan-logar-prt-isaf-15924/> Citováno 12. 4. 2011.

AČR v Afghánistánu jednoznačně prokázala, že prošla během svého vývoje řadou významných reforem a že je schopna účinně a spolehlivě spolupracovat po boku svých spojenců na profesionální úrovni. Vysílání českých vojáků do mise ISAF se dá chápat spíše jako dodržení aliančních závazků, než hledání konkrétních národních zájmů v Afghánistánu. Faktem je, že pokud došlo po útocích 11. září 2001 k naplnění článku 5 Washingtonské smlouvy a jednotlivé členské státy Aliance tento fakt uznaly, navzdory různým polemikám (byť i oprávněným), je nyní na nich, aby „*podnikly takovou akci, jakou budou považovat za nutnou, včetně použití ozbrojené síly s cílem obnovit a udržet bezpečnost Severoatlantické aliance*“.¹⁴⁴

---

¹⁴⁴ Washingtonská smlouva, dostupné online:

http://www.natoaktual.cz/na_summit.asp?y=na_summit/washingtonskasmlouva.htm. Citováno 16. 3. 2011

5. ZÁVĚR

AČR respektive ČSLA prošla od roku 1989 složitým vývojem. Bylo dosaženo významných cílů zahraniční a politicko-bezpečnostní politiky. Tyto cíle představoval zejména vstup ČR do Severoatlantické aliance a do EU. Významný byl také přechod k profesionální armádě. Plně profesionální armáda, ve smyslu zrušení branné povinnosti funguje od konce roku 2004. Realizace výše uvedených cílů představuje úspěšné začlenění AČR do západních politicko-bezpečnostních struktur. ČR, jakožto relativně malý stát, se vzhledem ke svým relativně omezeným vojenským, bezpečnostním, ekonomickým a politickým schopnostem zapojuje do bojových operací v rámci mezinárodních organizací. Za hlavního garanta mezinárodní bezpečnosti je považováno NATO. Současně je NATO organizací, která slouží k prosazování bezpečnostně-politických zájmů ČR. Nicméně zásadní význam má z hlediska obranné politiky i členství v OSN. Vzhledem k velikosti armády se dá říci, že z pohledu NATO je česká účast v zahraničních vojenských misích dostatečná. Mise tedy jednoznačně reflektují vývoj bezpečnostní situace po roce 1989.

Oblastí, do které bylo vysláno nejvíce vojáků, byla jednoznačně oblast Balkánského poloostrova. Nejvíce jednotek bylo vysláno v peacekeepingových misích pod patronátem OSN IFOR a SFOR. Velmi výraznou mírou se AČR podílela i na stabilizaci Kosova. V současné době je však prioritou bezpečnost a stabilita Afghánistánu, kde se AČR realizuje dvěma misemi, první z nich je operace Trvalá svoboda, která je vedena USA a je ztělesněním války proti terorismu. Druhá z těchto misí je ISAF, která má za úkol asistovat místní vládě a provádět poválečnou rekonstrukci země. ISAF rovněž má za úkol podporovat operaci Trvalá svoboda.

ČR dokázala svou účastí v misích, že je plnohodnotným spojencem západních zemí a že dokáže být vedoucí zemí některých operací (viz ČR ve funkci lead nation na Kábulském mezinárodním letišti). Symbolem profesionální armády,

disponující nejmodernější technikou, byla mise Air policing v Pobaltí, kde čeští letci čtyři měsíce střežili vzdušný prostor spojeneckých zemí. Vzhledem k jejímu úspěchu budou jednotky AČR v roce 2012 do Pobaltí vyslány znovu. Čeští vojáci se od roku 1991 úspěšně zúčastňovali prakticky všech hlavních vojenských operací vedených euroatlantickými bezpečnostními organizacemi - česká účast začala v roce 1991 účastí ve válce v Perském zálivu, během poloviny devadesátých let byly české jednotky nasazeny na Balkánském poloostrově a po září 2001 byly české jednotky aktivně vysílány do Afghánistánu a Iráku. Jedinými bojovými operacemi byly mise Pouštní štít/pouštní bouře a operace Trvalá svoboda.

Co se týče otázky smyslu vysílání prostředku MO do zahraničí – zde ČR jednoznačně dbá na udržování celistvosti a funkčnosti Severoatlantické Aliance a utužování transatlantických vazeb. Účast AČR v zahraničních misích je tedy ztvárněním strategických bezpečnostních zájmů České republiky.

6. PŘÍLOHY

6.1. PŘÍLOHA 1

Chronologický seznam zahraničních misí AČR, tabulka převzata z webových stránek MO ČR.

	NÁZEV	POČET	KDO	KDY
1.	POUŠTNÍ BOUŘE Osvobozovací operace	200	ČSLA	1990 - 1991 Kuvajt
2.	UNGCI Humanitární operace	320	AČR	1991 - 2003 Irák
3.	UNPROFOR Mírová mise	2250	ČSLA AČR	1992 - 1995 Země bývalé Jugoslávie
4.	UNCRO Mírová mise	750	AČR	3/1995 - 1/1996 Chorvatsko - Krajina
5.	UNTAES Mise - polní nemocnice	100	AČR	1/1996 - 1/1998 Chorvatsko - Vých. Slavonie
6.	IFOR, SFOR, SFOR II Mírová operace	6300	AČR	1996 - 12/2001 Bosna a Hercegovina, Chorvatsko
7.	AFOR 6. polní nemocnice	100	AČR	1999 Albánie + Turecko (zemětřesení)
8.	KFOR Mírová operace	3070	AČR	1999 - 2/2002 Kosovo
9.	ESSENTIAL HARVEST (TFH) Mírová operace	120	AČR	8 - 10/2001 Makedonie
10.	KFOR Česko-slovenský prapor	2400	AČR	2/2002 - 7/2005 Kosovo
11.	KFOR brigáda a úkolové uskupení Střed	3070	AČR	od 2005 Kosovo
12.	SFOR Velitelství + civilní spolupráce	42	AČR	2002 - 12/2004 Bosna a Hercegovina
13.	TRVALÁ SVOBODA Protiteroristická operace	612	AČR	3/2002 - 6/2003 Kuvajt
14.	ISAF Mírová operace - (6. a 11. polní nemocnice)	269	AČR	4/2002 - 1/2003 Afgánistán
15.	ISAF Polní chirurgický tým	11	AČR	1/2003 - 4/2003 Afgánistán
16.	IZ SFOR Kontingent 7. polní nemocnice	526	AČR	4/2003 - 12/2003 Irák, Basra
17.	IZ SFOR (MNF - I) Kontingent Vojenské policie	1273	AČR	12/2003 - 12/2006 Irák, Shaibah
18.	CONCORDIA operace EU	2	AČR	4/2003 - 12/2003 Makedonie

	NÁZEV	POČET	KDO	KDY
19.	ISAF EOD + meteo Letiště Kábul	350	AČR	od 3/2004 - 3/2007 Afghánistán
20.	TRVALÁ SVOBODA - 2004 601. skss	120	AČR	3 - 8/2004 Afghánistán
21.	WINTER RACE humanitární operace NATO v Pákistánu	29	AČR	Pákistán
22.	TRVALÁ SVOBODA - 2006 operace NATO v Afghánistánu	120	AČR	Afghánistán
23.	ALTHEA Operace Evropské unie Bosna a Hercegovina	400	AČR	Bosna a Hercegovina 2.12.2004-26.6.2008
24.	MNF I Operace koalice mnohonárodních sil - Irák	423	AČR	-12/2008 Irák
25.	KAIA - ISAF Polní nemocnice na kábulském mezinárodním letišti KAIA	658	AČR	4/2007-12/2008 Afghánistán
26.	Výcviková mise NATO v Iráku - NTM - I	4	AČR	ukončena 28. 2. 2009
26.	Mise ISAF Urugán Ochrana a obrana obvodu nizozemské základny Camp Hadrian	200	AČR	ukončena 20. 3. 2009
27.	Operace Evropské unie "EUFOR" Čad (http://consilium.europa.eu)	2	AČR	ukončena 15. 3. 2009
28.	AIR POLICING 2009 Litva	2 x 75	AČR	ukončena 1. 9. 2009
29.	TRVALÁ SVOBODA - 2008-2009 Afghánistán	3 x 100	AČR	2008 - 2009
	Stav k lednu 2011			

6.2. PŘÍLOHA 2

TECHNICKÁ DATA STÍHACÍCH LETOUNŮ JAS-39 GRIPEN

Letouny Gripen JAS-39 představují kombinaci jednoduchosti a propracovanosti. Jsou vybaveny výzbrojí určenou pouze proti vzdušným cílům. Základ tvoří palubní kanon Mauser BK-27 ráže 27 mm a protiletadlové rakety krátkého dosahu AIM-9M Sidewinder. Od poloviny roku 2008 byla výzbroj českých greenů rozšířena o rakety středního dosahu AIM120C-5 AMERAAM, které patří ke špičce ve své kategorii.¹⁴⁵

Tyto letouny jsou charakteristické progresivní aerodynamickou koncepcí v konfiguraci kachna-delta s lehkou konstrukcí. Optimální hbitost v bojových situacích je zaručena trojitým digitálním elektroimpulzním zařízením (Fly-by-Wire). Letoun je vybaven propracovaným uspořádáním pilotní kabiny s velkými barevnými multifunkčními displeji (MFD) a soustavou ovládacích prvků na řadící páce a ovládání motoru. Součástí jsou také plně integrované avionické systémy s pěti digitálními datovými sběrnici a více režimový impulzní dopplerovský radar Ericsson. Letouny Gripen disponují výhodou nízké zjistitelnosti vizuálními, radarovými a termovizními průzkumnými prostředky. K další výbavě patří také palubní systém produkce kyslíku (On Board Oxygen Generation System – OBOGS) a možnost doplňování paliva během letu.¹⁴⁶

---

¹⁴⁵ 21. zTL Čáslav, MO Praha 2010. Str. 14. – 15.

¹⁴⁶ 21. zTL Čáslav, MO Praha 2010. Str. 14. – 15.

6.3. PŘÍLOHA 3

Mise SFOR – nejdůležitější úkoly plněné ve spolupráci s britskými jednotkami.

SHERLOCK – nácvik vzdušné mobility;

MANDOLINA – získání informací o registracích osob k volbám od volebních komisí;

FERAL – monitorování vojenské přehlídky Armády Republiky srbské v Prijedoru;

SHERIDAN – zabezpečení akce mezinárodní ženské organizace Srdcem k míru;

BORGIA – monitorování přesunu vozidel a autobusů do Sarajeva při příležitosti návštěvy papeže Jana Pavla II.;

PIPER – zajištění bezpečnosti příslušníků mezinárodních organizací po zastřelení náčelníka milice Republiky srbské;

PIMLIKO – podpora ICTY ve vyhledávání důkazů při přípravě procesu s osobou identifikovanou jako válečný zločinec;

HARVEST – podpora poskytovaná místním orgánům při organizaci amnestie na odevzdání min, výbušnin, zbraní a ostatního válečného materiálu;

BARBICAN – zajištění bezpečného prostředí pro konferenci uprchlíků a vyhnanců z celé Bosny a Hercegoviny;

WARWICK – zvýšené hlídkování v kantonovaných místech, zabránění silou v mobilizaci armád jednotlivých národnostních entit;

KILBURN – zadržení dvou osob obviněných ze spáchaní válečných zločinů v Prijedoru.

Zdroj: Agentura vojenských informací a služeb, 2002: *Čeští vojáci v Bosně a Hercegovině v mírových operacích pod vedením NATO*. MO ČR, Praha 2002. Str. 57.

7. Seznam pramenů a literatury

8. Knižní a časopisecké zdroje

21. zTL Čáslav, MO Praha 2010. Str. 9.

Agentura vojenských informací a služeb, 2002: *Čeští vojáci v Bosně a Hercegovině v mírových operacích pod vedením NATO*. MO ČR, Praha 2002.

Butler, Ch., 11. 4. 2006: *Nato Air policing: Past, present and future roles*, Maxwell Air Force Base, Alabama, 2006.

Buzan, B., Waever, O., De Wilde, J.: *Bezpečnost: nový rámec pro analýzu*. Brno 2005.

Doktrína AČR, MO Praha 2010

Flight international, 8-9. Června 2009.

Janošec, J. a kol.: *Bezpečnostní prostředí České republiky 2005 – 2025*. In: *Bezpečnost a obrana České republiky 2015 – 2025*. MO ČR, 2005.

KARÁSEK, T., 2010: *Česká republika a zahraniční vojenské operace: formování politického konsensu v letech 1999-2009*. *Mezinárodní vztahy*. 2010, roč. 45, č.4.

Lang, P.: *Dvojití nasazení*, in *A-report*, MO Praha 2009

Lang, P: 15. 6. 2009, *Premiéra s dílčími reprízami*, in *A-report*, MO Praha 2009. Str. 8.

Lang, P: 21. 9., *Baltic Air Policing: Splněno*, in *A-report*, MO Praha 2009. Str. 9.

Lang, P: *České gripeny nad Pobaltím*, in *A-report*, MO Praha 2009. Str. 4 – 5.

MO ČR, 2009: *Perspektivy účasti české republiky na stabilizaci Afghánistánu 2010 – 2012*. Praha, 2009.

MZV ČR 2010: *Zpráva o zahraniční politice ČR 2009*. MZV ČR 2010.

Parlament ČR, Senát, 2009: *Návrh usnesení Senátu Parlamentu České republiky ze schůze dne 2009 k Informaci o nasazení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2008*.

Parlament ČR, Senát, 2010: *Návrh na působení sil a prostředků rezortu MO v zahraničních operacích v letech 2011 a 2012 s výhledem na rok 2013*.

PECKA, J., *Odsun sovětských vojsk z Československa 1989–1991 (Dokumenty)*, Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, Praha, 1996.

PSP ČR: *Předkládací zpráva pro Poslaneckou sněmovnu a Senát Parlamentu České republiky. Vyhodnocení nasazení jednotek Armády České republiky v operacích JOINT FORGE na území Bosny a Hercegoviny a JOINT GUARDIAN na území SRJ – provincie Kosovo za období leden – červen 2000.*

Rašek, A.: Nelehká přeměna armády a zrod bezpečnostní politiky. Bezpečnostní politika ČR – výzvy a problémy. in *Sborník statí ke konferenci 15 let vývoje bezpečnostní politiky a armády v Československu a České republice.*

Roušar, P.: *Česká republika a její profesionální armáda.* MO ČR, Praha 2006.

Stýskalíková, V., Smekal, H. a kol., 2004: Analýza hlavních bezpečnostních problémů Srbska a Černé Hory a prognóza jejich vývoje do budoucna. in *Zahraniční a bezpečnostní politika vybraných zemí Balkánu.* Brno, 2004.

Transformace, prosperita a bezpečnost v multilaterálním rámci: Koncepce české zahraniční politiky 2011-2017. Asociace pro mezinárodní otázky Institut pro evropskou politiku, EUROPEUM, Praha 2011.

Tůma, M., Janošec, J., Procházka, J.: *Obranná politika Československé a České republiky (1989-2004)*, MO ČR, Praha 2009.

Závěšický, J.: Dokonalá bouře: NATO, žije? in *Mezinárodní politika.* 3/2009 ze schůze dne 2009. K informaci o nasazení sil a prostředků rezortu Ministerstva obrany v zahraničních operacích v roce 2008

9. Internetové odkazy

About ISAF, history: dostupné online: [Http://www.isaf.nato.int/history.html](http://www.isaf.nato.int/history.html)
 Afghánistán Šarana (HELI UNIT ISAF) - 5. jednotka,
<http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/afghanistan-sarana/afghanistan-sarana-heli-unit-isaf-15554/>

Afghánistán, Lógar, MO ČR, dostupné online:
<http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/afghanistan-logar/afghanistan-logar-prt-isaf-15924/>

Agentura vojenských informací a služeb, 2002: *Čeští vojáci v Bosně a Hercegovině v mírových operacích pod vedením NATO*. MO ČR, Praha 2002.

Armáda ČR, Afghánistán, Lógar PRT (ISAF), dostupné online:
<http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/afghanistan-logar/afghanistan-logar-prt-isaf-15924/>

Armáda ČR, Afghánistán, Lógar PRT (ISAF), dostupné online:
<http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/afghanistan-logar/afghanistan-logar-prt-isaf-15924/>

Balcar, J., 22. 7. 2010: Mezinárodní konference o Afghánistánu, Literarky.cz, dostupné online: <http://www.literarky.cz/svet/88-svet/2587-mezinarodni-konference-o-afghanistanu>
 Bezpečnostní strategie ČR, Praha, 2003. Dostupné online:

Bureš, O.; Dušková, L (2007): *Čeští vojáci a operace na udržení míru OSN*, Obrana a strategie, č. 2, s. 53-71, on-line verze:
<http://www.defenceandstrategy.eu/cs/aktualni-cislo-2->

Co je air policing? Natoaktual, dostupné online: http://www.natoaktual.cz/co-je-air-policing-0md-/na_projekty.asp?c=A090616_135520_na_cr_m02

Česko posílá vojáků do misí dost, nemusí se stydět, míní experti, Natoaktual 22. 10. 2010. Dostupné online: http://www.natoaktual.cz/cesko-posila-vojaku-do-misi-dost-nemusi-se-stydet-mini-experti-p7f-/na_cr.asp?c=A101022_225255_na_cr_m02

Ghufran, N., 2005: Afghanistan in 2005: The Challenges of Reconstruction, in Asian Survey, Vol. 46, No. 1 (January/February 2006), 86, University of California Press 2005, Dostupné online:
[http://www.jstor.org/stable/10.1525/as.2006.46.1.85,](http://www.jstor.org/stable/10.1525/as.2006.46.1.85)

Historie zahraničních misí, Web MO ČR. Dostupné online:
<http://www.mise.army.cz/historie-misi/historie-zahranicnich-misi-3699/>

Idnes.cz, online rozhovor, *Velitel českých stíhačů v Pobaltí odpovídal online*. 25. 6. 2009, dostupné online: <http://zpravy.idnes.cz/velitel-ceskych-stihacu-v-pobalti-odpovi-on-line-fu8-/odpovedi.asp?t=MIKA2>
 ISAF - mírová operace (nemocnice), od 24/4 2002 do 28/1 2003, Afghánistán, 269 příslušníků, dostupné online:
<http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=3710>

ISAF, Natoaktual,
http://www.natoaktual.cz/na_zpravy.asp?y=na_zpravy/mise_isaf.htm
 Jednou větou, MO ČR, Dostupné online:
<http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?pgid=44>
 Jireš, J. 2011: *Aktualizace Bezpečnostní strategie ČR: formalita, nebo příležitost?* 21. 2. 2011. Dostupné online: http://www.natoaktual.cz/aktualizace-bezpecnostni-strategie-cr-formalita-nebo-prilezitost-1d3-/na_analyzy.asp?c=A110221_154732_na_analyzy_m02
 KFOR – mírová operace. 1999 - 2/2002, Kosovo,
<http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=3709>

KFOR II - Česko-slovenský prapor, od 2/2002, Kosovo, 2 400 příslušníků
<http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=3711>

Kontingent AČR, Air policing 2009, Litva, Dostupné online:
<http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=13790>

Mise ISAF – český kontingent v provincii Uzurgán, dostupné online:
<http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=11451>

Mise KFOR, MO ČR dostupné online: <http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/kosovo/kosovo-kfor-15559/>

MZV ČR 2001: Zpráva o zahraniční politice ČR. Dostupné online:
www.mzv.cz/public/fb/fe/d5/13970_14945_Zahr.pol._I.doc

Natoaktual, České stíhačky střeží pobaltí, letcům začala první zahraniční mise od konce války. Dostupné online http://www.natoaktual.cz/ceske-stihacky-strezi-pobalti-letcum-zacala-prvni-zahranicni-mise-od-valky-16g-/na_cr.asp?c=A090504_090041_na_cr_m02

Nový šéf NATO vytyčil priority: Afghánistán a Moskvu. Radar nezmínil, ihned.cz, http://eregal.ihned.cz/c3-37965200-10A000_d-novy-sef-nato-vytycil-priority-afghanistan-a-moskvu-radar-nezminil

Operace EBOP, Euroactiv, 9. 9. 2005: <http://www.euractiv.cz/bezpecnost-a-spravedlnost0/link-dossier/operace-ebop>

Operation Joint Guard. 10. dubna 2008. Dostupné online: <http://planken.org/balkans/sfor/operation-joint-guard/organization/non-nato-forces>

Pozorovatelské mise, Armáda ČR: Dostupné online: <http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/pozorovatelske-mise/pozorovatelske-mise-6393/>

Rotace příslušníků velení KFOR. Dostupné online: <http://www.mise.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/rotace-prislusniku-velitelstvi-kfor-51799/>

Rozhovor s Alexandrem Vondrou, army.cz. Dostupné online: <http://www.army.cz/informacni-servis/zpravodajstvi/ceska-republika-slavi-12-let-v-nato--obraz-vojaka-se-zmenil-52703/>

Rozhovor s Rod Thorntonem, Afghánské síly se rozplynou, až půjde do tuhého, míní expert. 28. 12. 2010. Natoaktual http://www.natoaktual.cz/afghanske-sily-se-rozplynou-az-pujde-do-tuheho-mini-expert-na-konflikty-1ao-na_zpravy.asp?c=A110103_160755_na_zpravy_m02

Server Planken.org, 24. 7. 1997. Operation Joint Guard. Dostupné online: <http://planken.org/balkans/sfor/operation-joint-guard>

Severoatlantická aliance, strategická vize ISAF. Dostupné online: http://www.nato.int/cps/en/natolive/official_texts_8444.htm

Shrnutí fakt ke kauze Gripen in Parlamentní listy, 2.2.2010 dostupné online: <http://www.parlamentnilisty.cz/parlament/162467.aspx>,

Urbanovská, J.: 4. 5. 2009: Mise nováčků po deseti letech členství v NATO. *Natoaktual*, dostupné online: http://www.natoaktual.cz/mise-novacku-po-deseti-letech-clenstvi-v-nato-fn9-na_analyzy.asp?c=A090504_090638_na_analyzy_m02

Usnesení vlády České republiky ze dne 11. prosince 1996 č. 641. Dostupné online: <http://racek.vlada.cz/usneseni/usnweb.nsf/0/9DC9DA60E62F0FD9C12571B6006CF430>,

Ústavy České republiky dostupné online:

<http://www.psp.cz/docs/laws/constitution.html>

Více viz ISAF Polní nemocnice a chemický odřad – do prosince 2006. dostupné online: <http://www.mise.army.cz/scripts/detail.php?id=12573>

Vláda České republiky, Setkání premiéra Mirka Topláňka s prezidentem Litvy Valdusem Adamsukem, dostupné online: <http://www.vlada.cz/cz/media-centrum/tiskove-konference/navsteva-litevskeho-prezidenta-55865/tmplid-47/>

Vláda musí zapomenout na hladké navýšení vojáků v Afghánistánu. Lidovky.cz, 23. 10. 2010, Dostupné online: http://www.lidovky.cz/vlada-musi-zapomenut-na-hladke-navyseni-vojaku-v-afghanistanu-p6w-/ln_domov.asp?c=A101023_180538_ln_domov_spa

Vládní návrh na působení sil a prostředků rezortu MO v letech 2011 a 2012 s výhledem na rok 2013. Dostupné online:

<http://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=64475>

Washingtonská smlouva, verze v českém jazyce, dostupné online:

http://www.natoaktual.cz/na_summit.asp?y=na_summit/washingtonskasmlouva.htm.

10. Resume

The operations of nation's army are discussed issue in the Czech politic area. It has become sometime the issue with is used for a struggle between politic parties. This issue is at least the big instrument how to realize the foreign policy of the state and states know it very well and they do it. Czech Republic realizes this policy through international organization especially North Atlantic Treaty Organization.

This bachelor thesis is presenting the operation of the Armed forces of the Czech Republic especially mission KFOR, SFOR, ISAF and Air policing in the Baltic area. In the thesis there are described the relations Czech republic with security organizations, especially with NATO. For the easier understanding there are presented Czech security interests and the development of the Czech armed force since year 1989.

11. Seznam zkratk

AČR – Armáda České republiky

AFOR – Albanian forces

AP – Air policing

APEVAL - Air policing Evaluation - Vyhodnocení přípravy na misi Baltic air policing

ASR – Armáda Slovenské republiky

BaH – Bosna a Hercegovina

CAOC - Combined Air Operation Centre – Centrum řízení vzdušných operací NATO

CIMIC – Civil military Cooperation – Civilní vojenské spolupráce

ČR – Česká republika

ČSFR – Československá federativní republika

ČSLA – Československá lidová armáda

EU – Evropská unie

EUFOR - European union forces – Ozbrojené složky Evropské unie

ICTY – Interantional security tribunal fo Mezinárodní trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii

IFOR – Implementation Force

ISAF – International Security Assistance Force Afganistan

IZ SFOR - Iraqi Stabilisation Forces

KAIA ISAF- Kabul International Airport International Security Assistance Force Afganistan

KBSE – Konference pro bezpečnost a spolupráci v Evropě

KFOR – Kosovo forces

KPC – Kosovo Protection Force – Kosovský ochranný sbor

KSF – Kosovo Security Force - Kosovský bezpečnostní sbor

MNF I - Multinational Forces Iraq

MO ČR – Ministerstvo obrany České republiky

NATINADS - NATO Integrated Air Defence System – Integrovaný systém protivzdušné obrany NATO

NATO – North Atlantic treaty organization - Severoatlantická aliance

OFP – Operation Enduring freedom – operace Trvalá svoboda

OHR - Úřad vysokého představitele OSN

OSN – Organizace spojených národů

PfP – Partnership for peace - Partnerství pro mír

PIC – Peace Implementation Council

PR – Public relations

PRT – Provincial reconstruction team – Provinční rekonstrukční týmy

QRA - Quick reaction alert – systém rychlé reakce

SFOR – Stabilisation force

SFOR – Stabilization forces

SRJ – Spolková republika Jugoslávie

SSSR - Svaz sovětských socialistických republik

TACEVAL - Tactical Evaluation – Taktické vyhodnocení přípravy na misi

UNCRO - United Nations Confidence Restoration Operation

UNGCI - United Nations Guards Contingent in Iraq

UNHCR - Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky

UNPROFOR – United Nations Protection Force

UNTAES - United Nations Transitional Authority in Eastern Slavonia,

ZHN – zbraně hromadného ničení

zTL – Zvolenská taktická letka